

Willy L. Olsen selfanger, fisker, poet og sjakkspiller!

Willy døde i 2020 nesten 90 år. Han var en klubbpatriot av de sjeldne. Widar Fossum også en av våre store klubbpatrioter fikk en del skriftlig materiale av Willy for noen år siden, et dikt til Oslo Schakselskap (som han ofte sendte ved anledninger), en fantastisk skildring fra hans reise til Vesterisen og Newfoundland i 1953 som selfanger, og et parti i hans kjære Albins motgambit.

Willys vakre gravsted på Vestre gravlund:

”Congratulations and celebration” til Oslo Schakselskap

Av Willy L. Olsen (Your Man in Montreal)

Vær hilset Caissas’ riddere, høyt, fritt på Balketoppen
som sitter her med fulle glass, og smågodt ned i kroppen!
Alle har vi dette mål,
drikke Selskapet sin skål,
for så å delta vilt ut i festfeiringgalloppen!

For nå det just har hendt
at vi ble godt beventd
med tidsmessige lokaler
for sølvtårn og pokaler,
til kretskamper, turneringer,
og møter for sonderinger,
samt til vår felles gunst -
X-an sin edle kunst!

Biblioteket vårt har massevis av veldig gode bøker,
og ”lamen’e” på veggen, der det sies at de spøker!
Vi står for gode tradisjoner
som smugles inn i små porsjoner
til minipotentater – som vi stadig ettersøker!

Blant sjakkens mange venner, man stadig mer forventer
at Bogstadveien 30 snart blir sjakkens hovedsenter!

Så takk til høvding Gunnar for superbt initiativ,
til forskrekkelse av klubben, til oppblomstring og sterkt driv.
Dog bankier, Johs. G. Heftye, den gamle hedersmann,
som skjenket fundamentet – vi vil alltid hedre ham!

Potentat = en makthaver – en mektig person

På selfangst med ishavskuten 'Eskimo' av Aalesund i Vesterisen og på New Foundlandfeltet, sesongen 1953

Av Willy L. Olsen, Montreal, Canada

For en tid tilbake mottok jeg fra min soester i Oslo en aftenpostartikkel som omhandlet opprettelsen av et selfangstmuseum i Brandal. Stor og gledelig var min overraskelse, da jeg av bildet som fulgte artikkelen, straks kjente igjen Bernt Brandal som var 1. skytter paa selfangstskuta "Eskimo" av Aalesund, hvor jeg i begynnelsen av mars 1953, ble paamoenstret som selfanger.

Foranledningen til dette var at jeg i Aalesund, - som del av et kameratgjeng, - med vekslende hell, hadde deltatt som sildelusser under storsilfisket. Under denne perioden hadde vi i opplevd aa maatte betale blodpriser for simpelt losji, foerst ombord i den gamle rutebaaten "Vegsund", hvor vi var seks mann som delte en roekesalong. Etter et par uker maatte vi saa flytte til et primitivt og kaldt kjeller-rom i sentrum av byen, hvor sengene var plassert ganske tett, og hvor vi var 8-10 mann som delte et toalett og en haandvask... Sildelossing er hardt arbeide, men matstellet vaart var primitivt - det gikk mest paa "toerrmat", melk og kaffe - det siste - om det da i det hele tatt gas kokemuligheter...

Middag paa kafe forekom mere sjelden. Men en gang midt paa natten, da vi hadde ferdiglosset en sildesnurper ved et av de stoerre fiskemottagene, var vi svaert slitne og foelte dessuten sulten gnage. Som lossebas foelte jeg et visst ansvar for resten av gjenget. Da jeg tilfeldigvis fikk oeye paa ei bulkete sinkboette nede paa kaia, fylte jeg den halvt med sjoevann fra havnebassenget, og slengte noen svaere "graabeinsild", - med hode og innmat, - ned i denne improviserte kasserollen.

Med felles anstrengelser fikk vi samlet sammen noen kassebord, og gjorde opp ild. Ikke lenge etter satt vi paa noen toenner, i tett snoefoeyke, og gumlet paa herlig, nykokt storsild, saa sildebena formelig toet ut av munnvikene vaare! Passe salt som den var, kan jeg senere ikke huske aa ha inntatt noe maaltid som har bekommet meg bedre! Men det bekrefter vel bare det gamle ordtaket om at "hunger er den beste kokk"!

Vinteren 1953 var ellers en riktig stormvinter, og det var saaledes mye "landligge" for sildeflaaten, og da ble det heller ikke saa fett for dem som var i mottaket.

Da vi fikk hoere om at selfangstskutene drev og rustet ut for Newfoundlandfeltet, proevde vi foerst aa komme med der. Det lykkedes faktisk for to av karene, Kaare og Tor, som begge var fra Troms og hadde solid fartstid, aa bli forhyrt med "Norbjoern", ei stor og moderne staalskute.

Skutene til Vesterisen som gjerne var bygget av tre, og som ogsaa var mindre, hadde en noe senere avgang til feltet, og Moe fra Steinkjaer og jeg, besluttet aa proeve lykken med en av disse. Vi forsoekte foerst aa hyre oss paa "Vesle - Kari", men skipperen paa denne velkjente ishavskuta, viste seg meget vanskelig aa faa kontakt med.

Da saa vi i "Sunnmoersposten" at "Eskimo" trengte folk til Vesterisen. Etter den store ulykkesvinteren i Vesterisen aaret foer, hvor et stort antall selfangstskuter, med samtlige av mannskapene sporloest forsvant, hadde skipper Maroe paa "Eskimo" denne vinteren store vanskeligheter med aa skaffe rutinert mannskap. Folk var rett og slett

“vettaskremte” bare ved tanken paa aa skulle dra til Vesterisen igjen, og mange av veteranene foretrakk da heller aa bli hjemme....

Baade Moe og jeg ble etter et kort intervju, omgaaende akseptert; - han, med erfaring som kokk i utenriksfart, og jeg, med en viss bakgrunn fra kjoettbransjen.

Av de 12 som moenstret paa som selfangere, var det kun fire som hadde erfaring fra tidligere aar. Her i er ikke medregnet 1. skytteren Bernt Brandal, og hans bror Angell Brandal som var 2.skytter. Bernt naermet seg midten av 30 - aarene, Angell var adskillig yngre, og begge hadde lang fartstid og rutine etter flere sesonger oppe i isen.

Jeg kom paa vakten til Bernt Brandal, og det samme gjorde Moe. Dessuten var veteranene Farstad og Mindor Gudmundset der. I tillegg hadde vi en polakk som hadde fortid som soldat i de polske styrkene under krigen, og som hadde deltatt i stormen paa Monte Cassino under Italiafelttoget! I hans siste jobb hadde han praktisert som kelner paa restaurant “Regnbuen” i Oslo. Vi hadde paa vaar vakt ogsaa en kjekk kar fra Nordmoere som jeg tror hette Rolf til fornavn. Han tok en rekke sort-hvitbilder fra isen, og distribuerte disse til hver enkelt av oss etter turen. Av disse har jeg i dag desverre bare noen faa igjen...

Fra Angell Brandals vakt husker jeg desverre ingen ved navn, men begge veteranfangstmennene paa hans vakt var usedvanlig dyktige karer.

Maskinisten hette ogsaa Farstad, og viste seg aa vaere en foersteklassess fagmann paa sitt omraade.... Som maskingutt hadde han med seg en ungdom som klarte seg meget bra.

Stuert Roerstad maatte den gangen vaere godt over de femti. Bortsett fra naar han led under et par anfall av malaria, - “og da helst mot urolig vaer” - , gjorde han en utmerket jobb, og ble av flere grunner ganske saa populaer...

Skipper Maroe var vel ca. 40 , og i sine beste aar. Han var av gammel ishavs-slekt, og hadde lang erfaring fra mange harde sesonger i isen. Vi fikk stor respekt for ham...

Som det fremgaar av denne korte mannskapsoversikten, var det en ganske broget gjeng som snart skulle bemanne gamle “Eskimo”. Jeg har ofte tenkt paa at skipper Maroe og oevrige befal nok maa ha gjort seg diverse tanker om hvordan de n Vesteristuren ville gaa - med saa mange ferske “skaarunger” ombord!

Etter slik aa ha blitt intervjuet og funnet gode nok, ble vi anvist koeyeplass ombord , forut, i en stor felleslugar, med plass til 12 mann.

“Eskimo” hadde tidligere paa vinteren deltatt i storsildfisket, og flere av de t mannskapet hadde da moenstret av. Mens skuta naa laa fortoeyet ved kai i Aalesund, kom det etterhvert flere nykomlinger ombord, og de fleste fant koeyeplass forut.

Dagen etter moenstret vi paa, for deretter aa bli sendt til en av Aalesunds mest velrennomerte skipshandlere, hvor vi fikk utlevert alt vi trengte av noedvendig utstyr, saa som tykt ullundertoy, islendere, lovtotter, ullsokker, skinnluer, trebunnstoevler og mye mer!

Alt ble kjoept “paa krita”, og forventedes bli gjort opp - naar vi en gang trygt returnerte!

Med alle mann paa plass, dro vi saa til Brandal, et mindre tettsted, litt soer for Aalesund. Skute og fangstutstyr skulle naa klargjøeres for nye dyster oppe i Ishavet, og intet ble overlatt til tilfeldighetene.

De fleste av oss "ferskinger" visste jo svaert lite om hva vi hadde gitt oss ut paa. Vi var unge og full av eventyrlyst, men hadde lite kjennskap til selfangst, og livet ute paa feltet... Men etterhvert som vi under utrustningsarbeidet kom i kontakt med hakkapik, drakroker med tau, flaakniver etc., begynte det aa gaa opp for oss at dette nok ville bli toeffe saker! Og da saerlig etter at den humoerfylte Gudmundset'n krydret arbeidet med dramatiske historier om forlis og elendighet i overhendige ishavstormer... Personlig foelte jeg meg ikke saa lite beaeret da han paa sin lune sunnmoersdialekt fortalte om en fresk nordlending som jumpet opp paa ryggen av en diger isbjoern, og kun utstyrt med tollekniv, - ekspederte beistet over til de evige jaktmarker...

Fangstbaatene, som ogsaa fungerte som livbaater, ble ettersett. Motorene fikk en grundig sjekk og ble startet opp, og et par av dem som var motorkyndige, ble spesielt drillet ut i motorenes finesser...

Det siste vi bragte ombord fra sjoeboden, var en gammel slipestein. Det viste seg senere at den skulle vi faa god bruk for.

Paa ettermiddagen ble vi slipsatt, og skroget ble ettersett, og det ble visstnok ogsaa foretatt noen smaajusteringer som jeg idag ikke minnes stort av. Men sent paa ettermiddagen kunne Rolf, Moe og jeg ikke motstaa fristelsen av aa klatre opp i utkikstoenna paa formasten. Det ble en skremmende opplevelse, og vi var glade naar vi senere fikk opplyst at det aa vaere i toenna, det var en jobb kun for skipperen og begge skytterne!

Litt senere paa kvelden hoerte vi lokkende trekkspilltoner fra ei brygge like ved, og vi ventet ikke lenge. Raskt skrudde vi paa sjarmen, og var like etter involvert i friske "svingomer" med flere av stedets sjarmerende, unge damer...

Neste dag bar det tilbake til Aalesund, og vi tok ombord bunkers og proviant. Jeg ble saerlig imponert over aa se flere transportspann med melk bli tatt ombord. Jeg la ogsaa merke til at det heller ikke manglet hverken egg, frukt eller groennsaker. Saa la meg med en gang slaa fast, at naar det gjaldt kostholdet ombord i "Eskimo", hadde vi intet aa beklage oss over... At hver mann ogsaa kjoeppte store kvanta tobakk paa saakalt "utfoersel", er i dag ikke fullt saa morsomt aa tenke tilbake paa...

Rett foer vi kastet loss, kom en staselig, eldre mann med et frodig, vilt skjegg ned til kaia hvor vi laa, og jeg saa han hadde en lang, alvorlig passiar med Bernt Maroe, foer de med et solid haandtrykk skiltes og tok farvel. Det ble meg fortalt at denne mannen var skipperens far. Foerst langt senere i livet fikk jeg lest og hoert om den legendariske ishavskipper Kristoffer Maroe!

Vi la naa fra kai, og kursen ble satt for Vesterisen som er en del av islaget som dekker havomraadene rundt Nordpolen. Denne isen oeker og minker i takt med aarstidene, foelgelig har den sin stoerste utstrekning om vinteren. Omraadet strekker seg mer eller mindre sammenhengende fra Oest-groenlands kyster nord for Island, og opp til Svalbard. Paa dette enorme islaget, og da helst naer iskanten, er det at groenlandselen og den saakalte klappmyssen, foeder sine unger. Disse er foedt med en solid, myk pels som foroevrig betaltes godt. I tillegg har de et tykt spekklag som ogsaa beskytter mot kulden. Ungenes eneste foede de foerste ukene, er morens melk. Denne er ekstremt fet, og rik paa naering, saa avkommet vokser fort. Den foerste tiden etter foedselen, er de temmelig forsvarsloese, og kan ikke svoemme. Det hender derfor ikke sjelden at selunger i stort antall drukner dersom det blaaser opp til uvaer, og stormen bryter opp isen...

Under kastingen dukker det gjerne opp horder med isbjoern som her finner rikelig med bytte. Men isbjoernen er, og har alltid vaert, en viktig reguleringsfaktor oppe i isoedet. Uten den, kan antall sel fort komme ut av kontroll, og balansen i den naturlige naeringskjeden kan derved bli forrykket...

I 1953, foregikk det enda ganske sterk beskatning av isbjoernbestanden, bl.a. fra norske selfangere. Isbjoernpelsen ble godt priset. Den reduserte bestanden av isbjoern, medfoerte at selbestanden godt kunne taale beskatningen fra norske selfangere som da hadde mer enn et halvt hundre aars erfaring med fangsting i Vesterisen.

Selfangsten var med aarene blitt en viktig del av kystbefolkningens naeringsgrunnlag, og baade paa Sunnmoere og i Nordnorge utviklet det seg en egen selfangstkultur som desverre naa fryktes aa vaere i ferd med aa gaa i glemmeboken...

Vi var naa paa vei mot storhavet i nordvest, og synet av gamle Norge forsvant snart i moerket, og det siste vi saa, var blinkene fra et ensomt fyr, og snart var ogsaa det borte. Jeg var plassert paa foerste vakt hvor Bernt Brandal hadde kommandoen. Paa overfarten var det bestemt at vi skulle gaa fire timers vakter. Dette innebar at vi etterhvert maatte pugge kompassrosen rundt, samt laere aa holde "steady course".

"Eskimo" var bygget av tre og var saa vidt jeg husker ca. 90 fot lang, isforsterket med staalkledning i baugen, og med en relativt kraftig dieselmotor, vel tilpasset skutestoerrelsen. Den hadde ord paa seg for aa vaere en god "sjoebaot", og den hadde moderne radio- og peileutstyr samt ekkolodd. Dessuten var den blant de faa skutene som paa den tiden ogsaa hadde faatt montert radar.

At det paa overfarten viste seg at vi ogsaa benyttet noe saa nostalgisk som storseil og fokker, kom derfor som en stor overraskelse paa oss, - som ikke visste bedre. Disse seilene viste seg nemlig aa vaere viktige, baade for framdrift og stabilitet...

Allerede foerste kvelden blaaste det opp til en durabelig "nordvestpeising", med vinden rett imot. Det tok ikke lang tid foer det ulte stygt i mastetoppene, og snart slo braattsjoene friskt inn over baade baugen og dekket. Storseil og fokk begynte aa oppfoere seg veldig underlig, og skuta ble med ett vanskelig aa holde styring paa.

Straks beordret Bernt oss til aa ta paa sydvest og oljehyre, for naa skulle seilene reddes! Det ble signalisert redusert fart i maskinen, og mens den ene styrtsjoen etter den andre vasket inn over dekket, fikk Bernt Brandal, Gudmundset'n og jeg omsider laaret storseilet og surret det til bommen. Etterpaa gjaldt det aa faa ned fokkene. Det skal oevelse og innsikt til aa jobbe med seil, saerlig naar sjoen er grov. Uoevd som jeg var, syntes jeg enkelte ganger at jeg hadd nok med aa holde meg fast for ikke aa bli skyllet overbord. Saa jeg er stygt redd for at de to andre maatte ta de tyngste takene den gangen. Heldigvis, oevelse gjoer mester, og det gikk jo bedre etterhvert....

Men ett er sikkert, denne vaar foerste seilmanoever, var en fornoeyelse som jeg sent vil glemme, og som jeg minnes som en hard og meget vaat fornoeyelse....

Overfarten videre ble ganske saa toeff, med for det meste stiv til sterk kuling. Flere av oss nye led alle sjoesykens bitre kvaler. Ja, noen ble saa sjuke at de spydde direkte paa doerken - og det ville vaere synd aa si at det da luktet godt, - framme i ruffen akkurat da...

Som en ekstra sikkerhetsforanstaltning ble det satt opp en livline fra forut til akterut. Den var god aa holde i naar man ble overrasket av boelger som rett som det var broet inn over dekket. Etter hvert laerte vi oss aa se boelgene an, og da sprang vi relativt trygt fra forut til akterut - eller omvendt. Men, det faktum at man var i konstant fare, og at man stadig maatte passe paa, ga i alle fall meg en spesiell foelelse av virkelig aa leve...

Overfarten ga oss ferskinger en viss trening i aa sette sjoebin, og aa styre etter kompass. Vi laerte oss aa bruke maskintelegrafan. Vi fikk ogsaa praksis i aa forstaa kompassrosen - samt aa styre etter oppgitt kurs. Ingen heksekunst, men det maatte drilles inn - som det meste annet ombord i ei skute.

Styringsmaskinen var koblet ut, og man styrte naa manuelt. I grov sjo, hendte det at det ble mye sveiving paa "rattet"...

Naar vakten ikke spiste elle sov, oppholdt vi oss gjerne paa broen. Da sjoesyken ga seg, satte vi i gang med aa spikke flotte treslirer for flaaknivene vaare. Vi laget to like emner eller halvdeler, som ble tilpasset flaaknivene, og saa surret sammen - og vips, saa hadde vi de flotteste treslirer, som for fleres vedkommende var for rene kunsthaandverk aa regne...

Etter aa ha stampet oss gjennom tung sjo i fire - fem doegn, kunne vi en dag tydelig foele at temperaturen hadde falt. Mast og vant begynte saa smaatt aa faa et belegg av is, og dekket var med ett blitt glatt og holkete. Over fiskeriboelgen kunne vi hoere at flere skuter allerede hadde naadd fram til iskanten.

Da jeg ved midnatt gikk av vakt, var det tydelig at islaget hadde vokst, og "Eskimo" stakk naa dypere, og var adskillig tyngre i bevegelsene...

Da jeg vaaknet neste morgen, kunne jeg nesten ikke foele doening, og alt var saa merkelig stille...
Og grunnen til dette var at vi naa hadde naadd ekspedisjonens foerste maal, nemlig iskanten!

Vaeret hadde loeyet, og vi skeiet alle ut til en kald og solrik dag. Og naa saa vi tydelig hvilket omfang nedisingen hadde tatt. Mast og bom hadde mer enn doblet tykkelse. Dekk, skanseledning, keising, spill og luker, - ja alt -, var dekket av enorme mengder is, og tauverket hadde tykkelse som toemmerstokker. Vi kunne se at "Eskimo" hadde tung "ballast". Hadde vaeret ikke loeyet, og overfarten vart noe lengre, kunne skuta fort ha blitt saa nediset at den stadig ville ha stukket dypere, og i tillegg mistet stabiliteten, og resultatet kunne uvergerlig blitt forlis. Men lykken sto oss bi, saa den gang ei... !

Imidlertid, etter en kraftig frokost med bl. a. egg og bacon, melk og sterk kaffe, ble begge vaktene mobilisert. Utstyrt med varme islendere, skinnluer og lovotter, gikk vi med friskt mot igang med aa banke is, hvilket holdt oss fullt beskjeftiget resten av dagen.

Fra andre skuter fikk vi melding om at isforholdene var vanskelige, og at det ennaa ikke var sett stoerre ansamlinger av sel som kastet. Det ble fortalt at i tilfelle noen skute fant selen, ville skipperen ombord neppe fortelle andre om det. Saa, om man ikke hoerte noe fra en skute, kunne grunnen godt vaere at denne befant seg paa en kasteplass, og at man helst ville beholde herligheten for seg selv!

"Eskimo" ble om kvelden styrt et lite stykke inn i isen, hvor vi laa trygt natten igjennom. Paa broen ble det holdt vakt, og da selvfoelgelig ogsaa om natten. Man visste jo aldri naar det kunne blaase opp, og det gjaldt saerlig aa holde utkikk etter isfjell og store flak som fort kunne bli en fare for skuta...

Neste dag hadde vi det samme kalde, fine vaeret. Tilsynelatende var der ingen som kjente noe til sjoesyken, og vi haapet alle at vi snart ville komme ut i et veritabelt selslag! Men istedenfor startet vi naa et moeysommelig soek langs iskanten. Skipper Maroe og begge skytterne hadde harde vakter oppe i utkikstoenna, forgjeves speidende etter de store forekomster av Blue Back (unger av hettakall og klappmyss) eller White Coat (unger av groenlandsel).

I stedet kom vi over noen faa enslige foreldrepar med unger av foran-nevnte dyr, som ble skutt og vinsjet ombord, hvor de saa omgaaende ble flaadd.

Stuerten kom da raskt til stede og sikret seg noen sveiver (luffer), og da helst av ungdyrene. Stekt og kokt i brun saus, med "potedes" og groennsaker, - var dette ansett som en stor delikatesse, og et populaert tilskudd til middagsmenyen. Samtidig bidro det ogsaa til aa holde kosteret nede...

Denne saakalte plukkfangsten, ga oss "ferskinger" en meget nyttig og hardt tiltrengt erfaring i baade avlivning og flaaing. Her gjaldt det ogsaa aa vaere stoe paa haanden, saa man ikke skamskjaerte inn i det kostbare pelsverket. Et feilaktig kutt, og skinnet mistet 90% av dets verdi!

Tanken paa aa skulle avlive et dyr, var for de fleste av oss "skaarunger" til aa begynne med, noksaa uvirkelig. Men etter at "gamlekara" raskt og elegant hadde demonstrert hvordan dette skulle gjoeres, var det bare for oss aa sette i gang. Etter saa aa ha avlivet og flaadd vaare foerste dyr, var overraskende nok, alle sarte foelelser liksom blaast bort. Plutselig fikk vi foelelsen av aa vaere profesjonelle, respektable yrkesutoevdere i en bransje med lange og aerefulle tradisjoner!

Vi avanserte saa nordover langs iskanten, og inn i mellom skjoet vi ogsaa noen dyr, men det monnet liksom saa lite i rommet. Vi tok ogsaa noen turer ganske langt innover i isen, men alt var forgjeves, - det syntes umulig for oss aa finne fram til de virkelige, store selansamlingene ...

Men saa endelig kom det melding om at noe lenger nord, der foregikk det kasting i betydelig omfang

For full fart stevnet vi mot omraadet, hvor vi ankom til kastefeltet samme ettermiddag . Vaeret var overskyet, og vi merket et mildere drag i luften. Vi kunne se flere skuter som allerede var i full gang med fangstingen, og snart hadde vi begge vaktene ute paa isen, og slaget kunne begynne...

Skytterne gikk foran og foretok avlvingen, og vi gutta kunne stadig vekk hoere skuddene knalle. Vi kom etter og startet flaaingen, og samlet skinnene i store dunger, hvoretter de ble vinsjet ombord i "Eskimo" pr. mantelkrok som ble tredd gjennom sveivehullene, eller skinnene ble kastet i store taunett, som saa ble heist ombord. Arbeidet gikk med liv og lyst helt til moerket falt paa. Vi entret saa ombord og spredte hundrevis av skinn utover dekket, slik at de kunne stivfryse i loepet av natten...

Det var et temmelig slitent gjeng som den kvelden omsider kunne nyde stuertens veltillagede ungdyrsveiver i den sedvanlige, brune sausen, - og selvfoelgelig med det samme gode tilbehoeret!

Paafoelgende dag fortsatte det paa samme maate, slik at vi paa de knappe to dagene dette varte, lykkedes aa avlive og prekevere tilsammen ca. 1400 dyr, med stort og smaatt. Men saa kom stormvarselet!

Paa bakgrunn av fjoraarets tragiske Vesterisforlis, hvor 10 - 12 skuter, med samtlige mannskap, totalt hadde forsvunnet, ble dette varselet tatt meget alvorlig. Det ble vurdert om "Eskimo" skulle soeke ly inne i isen, eller "staa paa vaeret" utenfor iskanten. Skipper Maroe valgte det siste alternativet.

Men foerst maate skuta gjoeres klar. Det innebar at alle stabler av frosne, uspekkede skinn ble kastet ned i rommet midtskips, hvoretter lukene ble dekket med presseninger, og behoerig skalket. Livlinen ble igjen strukket langs dekket, og skuta ble foert et godt stykke inn i isen, hvor vi saa ble liggende aa vente i en liten, aapen "lagune".

Uvaeret kom plutselig og med voldsom kraft. "Eskimo" ble manoevrert opp mot vaeret, og med den kraftige motoren igang, var det som om den trygg paa egen styrke utfordret stormen og sa: "Bare kom an du, jeg er ikke redd deg!"

Som nok skipperen hadde beregnet, ble stormboelgene dempet av isen omkring oss. Men det ble ogsaa sagt at under andre uheldige omstendigheter, kunne lett den samme isen ha skrudd oss rett ned!

Den kraftige vinden gjorde det svaert risikabelt aa oppholde seg paa dekk. Et fast tak om livlinen var absolutt noedvendig! Av og til maatte vi bruke baatshaker til aa skyve bort isflak som kom drivende i stor fart, og som vi syntes ble litt for naergaaende. Og jeg observerte noe jeg aldri hadde sett foer, nemlig at vinden var saa kraftig at den faktisk kuttet, og liksom jevnet boelgetoppene som oppsto i "lagunen"....

Jeg hadde ogsaa inntrykk av at den nyinnstallerte radaren ga oss en viss form for sikkerhet, for ved hjelp av den kunne vi, - selv i moerket - , "holde oeye med" flere av de andre skutene som var i naerheten...

Ettersom stormen naa raste med overhending styrke, merket vi at doemmingene ble stadig stoerre, og dermed skapte mer bevegelse i isen.

Hele tiden kjempet vi med baatshakene mot isflak som kom drivende mot oss i voldsom fart, og hvor vi ikke kunne unngaa at noen traff skutesiden med kraftige dunk.

Paa broen lyttet man intenst paa fiskeriboelgen. Heldigvis var det intet som tydet paa at fjoraarets katastrofe skulle gjenta seg, - det ble da heller ikke meldt om noen skute i havsnoed...

Neste morgen hadde stormen loeyet, og vi broeytet oss vei ut til iskanten igjen, hvor doemmingene enda gikk tunge.

Vi kom straks over spredte forekomster av klappmyss og groenlandsel, og startet plukkfangsten paa nytt.

Dette medfoerte at jeg ble sendt ut paa isen for aa mantle inn noen av dyrene som var skutt. Doemmingene var hoeye som hus, og det var stor bevegelse i isen. Under arbeidet var jeg uheldig, for plutselig befant jeg meg i Nordishavets iskalde vover, duvende opp og ned! Best som jeg saa "Eskimo" under meg, var den i neste oeyeblikk hoeyt over meg - paa toppen av en boelgekam. Akkurat dette bildet staar ennaa, 47 aar etter, helt klart for meg...

Mine svoemmeferdigheter var ikke av de beste - den gangen heller - men jeg lykkedes heldigvis med aa faa karet overkroppen opp paa et lite flak, hvoretter Fru Fortuna grep inn, og ved hjelp av en stor boelge sendte hun meg rett inn mot skuten, hvor jeg grep tak i en av de brede leiderne som hang ned langs skutesiden. Her ble jeg saa raskt grepet av sterke hender, og hjulpet opp paa dekket. Foerst da kjente jeg kulden, og skyndte meg ned i felleslugaren, - hvor jeg lett hutrende skiftet til toerre klaer, fra topp til taa. Etter et kvarters tid, var jeg saa klar til nye dyster, uten aa reflektere for meget over at dette virkelig kunne gaatt "rett vest"!

Vi fikk naa en periode med meget sterk kulde, og under plukkfangsten som fulgte, husker jeg at vi ofte froes bitterlig, selv om vi var godt kledd. Ofte fant vi det hensiktsmessig aa taa av lovottene naar vi skulle flaa, og det hendte da at vi fikk kraftig "neglebit". Men saa laerte jeg et

nyttig trick fra en av "gamlegutta". En dag som han sto der og flaadde, saa jeg han dyttet begge nevene ned i innvollene paa det doede dyret, oeyensynlig for aa varme seg. Selv om kanskje dette for enkelte sarte landkrabbesjeler ville ha virket litt grotesk, kunne vi, oppe i isbjoernland, ikke ta slike smaalige hensyn, - her gjaldt det foerst og fremst aa overleve! For meg ble dette nyttig laerdom, og jeg praktiserte den ofte, spesielt naar temperaturen beveget seg rundt minus 20 - 25 gr. C.!

Langt nord som vi naa var, dukket det rett som det var opp en rekke majestetiske isfjell som var et resultat av saakalt "kalving" fra breene paa Groenland - som jo ikke var saa langt unna. En morgen kom vi opp til et isfjell med en litt merkelig fasong. Ved foten av fjellet var det et lite plataa, og allerede paa lang avstand kunne vi se at dette var sterkt roedfarget.

Ved naermere ettersyn, viste det seg at en eller annen skute hadde etterlatt et stort antall selskinn og blodige skrotter, hvilket forklarte roedfargen. Foerst trodde jeg at vi kanskje skulle konfiskere og ta ombord denne fangsten som syntes aa vaere etterglemt eller mistet. Men skipper Maroe fulgte nok en eller annen uskreven lov da han uten videre kommanderte "full fart forover" - og uten flere dikkedarier forlot vi dette mystiske scenariet, og avanserte til nye jaktmarkeder!

Neste morgen var det fremdeles bikkjekaldt. Solen skinte, og det var vindstille. Det var saaledes en usedvanlig vakker dag, der vi stevnet fram gjennom polarisen, og hvor vi ogsaa passerte ett og annet majestetisk isfjell - paa respektfull avstand. Vi var blitt fortalt at isfjell, som jo har ni tiendedeler av massen under vann, - grunnet tiningsprosessen lett kan kollapse, og vende opp ned... Da naade den skute som da seiler for naere...

Den advarselen tenkte jeg ofte paa denne morgenen da jeg sto alene til rors paa broen. Bernt Brandal sto oppe i toenna med sin kikkert, paa stadig utkikk, mens han via mikrofon og hoeytaler ga meg farts- og kursordrer... Etter aa ha vaert saa pass lenge ombord, begynte jeg aa faa en viss oevelse i aa styre slalom gjennom isen, samt aa betjene maskintelegrafren.

Men denne morgenen syntes jeg aa merke en viss utalmodighet hos vaar foersteskytter. - Kanskje han var frustrert over ennaa ikke aa ha funnet fram til de store forekomstene, - men det var nok heller ingen fornoeyelse aa staa der oppe i toenna, kaldt som det var... I alle fall syntes jeg han ga ordre om stoerre fart enn jeg hittil hadde vaert vant til. Isforholdene var ikke for vanskelige, saa styringen, den gikk likevel taalig bra. Etter en stund dukket det opp to store isfjell, som laa og duvet, ganske saa naere opp til hverandre, og jeg tenkte med meg selv at han Bernt har vel ikke til hensikt aa sende skuta gjennom denne trange aapningen?

Men det var akkurat hva han hadde tenkt, for med ett kom ordren om hardt babord! Med en av "gamlekara" paa broen hadde dette sikkert gaatt veldig saa bra. Imidlertid, den ordren utloeste len gangen hos meg et lettere sjokk. Jeg foelte med hver fiber i min kropp at ved aa foelge denne ordren, risikerte jeg aa sende skuta rett til bunns! Saa derfor, i loepet av et par korte sekunder, tok jeg avgjoerelsen om ikke aa foelge ordren, - og la isteden hardt styrbord, - og "Eskimo" passerte det ene isfjellet med god klaring paa styrbord side!

Men da fikk jeg vite hvor David kjøpte oelet, og hva han ga for kanna...
Telefontraaden mellom toenna og broen maa ha vaert roedgloedende, for saa mye kjeft som jeg fikk av Bernt den morgenen, har jeg ikke opplevd, hverken foer eller senere! Men i ettertid har jeg dog aldri angret paa den avgjoerelsen jeg tok, hin frostklare morgen. Men uten tvil, Bernt var nok i sin fulle rett naar han fyrte av sine kraftsalver, og dessuten mente han vel ikke saa meget med det. Episoden ble aldri mere nevnt, men i dag er jeg glad for aa kunne si at for resten av turen, hersket det et utmerket forhold mellom oss...

For en periode gikk vi nordover langs iskanten i haap om aa finne de store selansamlinger, og vi kom saa langt nord at vi faktisk var paa hoyde med Jan Mayen og Bjoernoeya. Vi stoette paa spredte forekomster av klappmyss og groenlandssel med henholdsvis blueback- og whitecoatunger, som ble skutt og halt ombord, og omgaaende flaadd. Kjoettet paa disse ungene tok vi stadig vare paa, og overleverte delikatessen til stuerten, som fortloepende kunne by paa stadig mer av denne herlige grytebiffen - som tidligere nevnt... Og etter en dags hard jobbing i frisk polarluft, var det heller ikke noe aa si paa matlysten hos karene.

Om luften i Ishavet er foroevrig det aa si at den var fullstendig fri for bakterier og mikrober. Saaledes ble ingen ombord, - saa lenge ekspedisjonen varte, - angrepet av forkjoelelse, influensa eller annen styggedom!

Vi gjorde ogsaa lange raider inn i pakkisen, - det hender nemlig at selen kaster dypt inne i ismassivet, langt borte fra selve iskanten. Under en slik avstikker, var det at jeg og to andre fra vaken vaar skulle flaa og samle sammen ca. 20 dyr, mens skuta fortsatte en runde med plukkfangst. Under dette arbeidet, var jeg uheldig, og traakket gjennom soerpe-isen mellom to flak, og ble med underkroppen sittende doenn fast, mens jeg kjente isvannet langsomt nedkjoele mine nedre gemakker opp til beltestedet... De tunge trebunnstoevlene gjorde at mine forsoek paa aa komme opp ved egen hjelp, var forgjeves. Heldigvis var mine kamerater ikke saa langt borte, og hoerte mine rop om hjelp. De sprang til, og etter mye lirking og draing, fikk de meg opp paa toerr is igjen. Jeg fikk oeyeblikkelig vrent av meg de tunge trebunnstoevlene, toemte ut vannet, og fikk saa stoevlene paa igjen.

Det var en flott dag med straalende solskinn, men temperaturen i luften var ned mot 20 gr.C, og min foerste tanke var selvoelgelig aa komme hurtigst mulig tilbake til skuta, for aa skifte til toerre klaer. Det var derfor lite morsomt da bare aa kunne skimte mastetoppene paa "Eskimo" langt i det fjerne. Men her var ingen tid aa miste, saa jeg la oeyeblikkelig paa sprang over isen, det beste jeg kunne, mens det klirret mer og mer i buksebenene, som raskt froes til is. Jeg maa haa blitt observert fra toenna, for til min glede saa jeg skuta komme sigende mot meg, og gjorde min kalde polarmaraton noe kortere. Stivfrossen og utmattet fikk jeg kavet meg ombord - og i sikkerhet!

Jeg husker ogsaa godt en av de foelgende dagene. Vi var paa tilbakevei soerover langs iskanten, vaeret var graatt og overskyet, og det var adskillig mildere. Fra skutedekket hadde skytteren med noen velrettede skudd avlivet en gruppe av klappmyss og hettakaller som laa paa et stort isflak. Jeg ble beordret til aa flaa og prekevere dyrene, mens skuta tok en runde for videre plukkfangst.

Jeg tok med meg kniv, staa og hakkapik, og sprang lystig ut paa flaket, mens "Eskimo" fortsatte videre bortover iskanten.

Jeg gikk bort til den naermeste klappmyssen og vendte den om paa ryggen. Jeg kunne se blodet som rant ut av et stort hull, foraarsaket av den spesielle ammunisjonen vi brukte (visstnok saakalte dum-dumkuler, som river godt!) Jeg ga den bredbladede flaa kniven en omgang av staalet, og satte igang aa flaa det store dyret som kan naa en vekt av et par hundre kilo, minst. Hannen, den saakalte hettakall blir opptil det dobbelte.

Den flaaingen vi foretok paa isen, var ikke flaaing i vanlig forstand. Vi flaadde ikke "inn til skinnen", som man sier. Tvert i mot, vi flaadde inn til kjoettet, d.v.s. at vi lot det tykke spekklaget foelge med skinnen. Dette var selvfoelgelig meget raskere enn om man skulle gjort det paa foerstnevnte maate.

Nok om det. Mens jeg staa boeyd skrevs over dyret, hoerer jeg plutselig til min forskrekkelse et forferdelig vrael bak meg, og snur meg lynraskt. Da ser jeg at en av de kjempestore hettakallene, som jeg trodde trygt befant seg i de evige jaktmarker, - naa, med sine 400 muskuloese kilo raskt kom humpende mot meg, med oppblaast hette (en slags overleppe), og med ildroede, rasende oeyne, - og ikke minst - med sin vidaapne, fryktinngydende tanngard klar til aksjon! Det stolte dyret var sannsynligvis vaaknet til livet igjen etter foerst aa ha blitt truffet av et streifskudd, - og naa skulle den vel bare forsvare sin ektemake og familie mot frekke inntrengere...

Men der og da var det ikke tid til slike filosoferinger. Jeg grep derfor resolutt til min hakkapik, og svingte den over hodet i en ubrutt, og om jeg saa maa si det selv, - elegant, sirkulaer, bue som endte med at den spisse enden av mitt handvaapen faktisk splintret dyrets hodeskalle. Doeren til de evige jaktmarker aapnet seg derfor momentant...

Etter denne litt sjokkerende opplevelsen, tok det litt tid foer jeg igjen kom i gang med aa flaa de resterende dyrene. Men etter knapt en times hard jobbing, laa alle skinnene ferdige i en haug, mitt paa flaket, - og jeg rettet ryggen og speidet etter skuta. Paa grunn av halvmoerket og det disige vaeret, kunne jeg saa vidt skimte den, - langt, langt borte i Huta - Heiti, syntes jeg...

Jeg lurte litt paa om de kunne se meg paa denne avstanden. Jeg fikk ogsaa for meg skumle tanker om at kanskje det ville blaase opp til styggevaer, og flaket hvor jeg sto ville kanskje hurtig brytes opp...?!

Eller mer sannsynlig, kanskje ville det dukke opp en isbjorn som nyss hadde faatt ■ teften av nyflaad sel! Dessuten froes jeg litt, og var baade sulten og toerst. I det hele tatt, der var mange grunner til aa foele seg guffen. For en stund foelte jeg en snikende frykt komme sigende..

En ting var aa sloss mot en vill isbjorn, - men jeg fikk stole paa hakkapiken; - verre var det aa tenke paa at de paa skuta kunne mistet meg av syne her ute i ville ishabet. Men heldigvis, etter at jeg saa smaatt hadde innfunnet meg med min triste skjebne, oeynet jeg saa vidt at skipper Maroe hadde lagt om kursen, og "Eskimo" kom fossende rakt mot meg og min fangst! Etter aa haa faatt heist skinnene ombord, og omsider gjort skuta klar for kvelden, foeltes det ekstra behagelig aa kunne sette til livs stuertens deilige sausekjoett. Denne gangen med forfriskende hermetiske paerer dertil!

Soekingen etter de store kasteplassene fortsatte dag etter dag, og vi var slett ikke alene om det. Av og til saa vi en og annen skute opptatt med det samme, men noe mere enn til spredt plukkfangst, saa det ikke ut til aa bli for de andre heller... Paa fiskeriboelgen kunne vi hoere frustrerte skippere som lurte paa hvor selen hadde gjort av seg i aar. F. eks. hoerte vi at helikopteret som var stasjonert ombord i "Norsel", hadde vaert ute paa leting baade i og langs isen, uten aa se snurten av de store forekomstene.

Skipperen vaar mumlet ogsaa noe om at kanskje "Vesle Kari", en annen velrenommert skute, meget vel kunne ha dumpet bort i noe, og at den naa kanskje var i full fangsting, - den hadde jo vaert saa merkverdig taus paa radioen i det siste...

Vi forsto av dette at det var ganske vanlig naar ei skute var heldig og kom over en svaer selansamling, saa ville skipperen noedig spre den nyheten, - i hvert fall ikke foer de hadde tatt rikelig for seg av herligheten! Derfor ble man gjerne mistenksom, om noen skute ikke ga lyd fra seg...

Slik laerte da flere av oss som nesten var for "skaarunger" aa regne, - litt etter litt, - ikke bare aa forstaa, men ogsaa tilpasse oss livet ombord paa ei ishavs-skute. Alt skulle jo annammes og praktiseres - foer en kunne gjoere manns gagn for seg, enten det gjaldt aa laere kompassrosen rundt, eller holde stoedig kurs naar man hadde rortoern, og mye, mye annet...

Skipperen, foerste og andreskytteren (som vel i praksis maatte regnes som foerste - og annenstjurmenn) sto for navigeringen. De betjente ogsaa radaren - som ga oss en stor navigasjonsfordel i forhold til de fleste andre skutene. Dette elektroniske hjelpemiddelet gjorde det mulig for oss aa "se" isformasjoner og eventuelle andre farkoster paa lang avstand, - saavel i taake som ved nattetider!

Maskinisten, hvis etternavn visstnok ogsaa var Farstad, holdt motoren i gang under hele ekspedisjonen, - hvilket i seg selv er den beste attest... Han hadde en ung-gutt som motorassistent, og de to utgjorde et utmerket team!

Stuerten var en eldre kar som av og til var plaget av en tidligere malaria, - og da helst mot "uroelig vaer"! Han gjorde en utmerket jobb under provianteringen, - saerlig satte vi pris paa at han hadde soerget for rikelig forraad av fersk melk, egg, frukt og groennsaker. Som allerede foer fortalt, laget han de fineste retter av ungselen. Men han var ogsaa en begavet komiker, og fikk oss ofte til aa le, hvilket jo ikke er hver manns kunst... Ett av hans glansnumre var, - naar han paa sin spesielle maate demonstrerte hvordan haakjerringa geberdet seg naar den om sommeren ble tatt paa line, og liksom med et skjelmsk smil floet opp langs skutensiden, hvor hun tilsynelatende naermest smertefritt fikk kuttet bort sin store, fete, lever, - for deretter forfoerisk aa blunke til alle, - foer den saa endelig, - med avslappende bevegelser drev langsomt avsted og ble borte...

Vi opplevde dette som pantomime paa meget hoyet nivaa!

Aa heise eller laare seil maatte innoves blant oss ferskinger, og det var heller ikke bare aa sette i gang aa flaa en sel. Instruksjon og praksis maatte ogsaa til. Heldigvis hadde to av karene paa

hver vakt god og lang erfaring fra flere sesonger i Vesterisen. Paa min vakt var det veteranene Farstad og Gudmundset som sto for instrueringen. De var villige laeremestre i alt til faget henhoerende, og vi nykommere var unge og laerenemme! Saa etter ca. en uke i isen, deltok vi i det meste. Men enda i dag lurer jeg ofte paa hvordan erfarne fangstmenn som Farstad og Gudmundset'n kunne ta sjansen paa aa moenstre paa, - med saa mange ferske, unge "groenskollinger" ombord!

En dag husker jeg Gudmundset'n virket spesielt glad og oppgloedd. Grunnen var at det over fiskeriboelgen hadde kommet melding om at hans kone hadde nedkommet med deres foerste barn. Han fikk omgaaende gitt beskjed om at en stor bukett roede roser skulle avsendes til hans tapre viv!. Vi opplevde dette som et hyggelig intermesso der opp i isoedet, men fangstlivet var likevel for fascinerende til at vi foelte noen hjemlengsel!

En dag vi drev plukkfangst langs iskanten, fikk vi i vest oeve paa en gigantisk fjellrekke som dukket opp av snoedrevet, og vi konstaterte at dette maatte vaere Groenland. Det store fjellmassivet var dekket av snoe, og fjellsidene syntes aa styrte rett ned i havet. For en kort stund sendte jeg en beundrende tanke til Fridtjof Nansen, som allerede i 1888, i ungdommelig optimisme, sammen med sitt mannskap - ogsaa dette av "ymist" konsistens - , hadde besteget denne frontierbarrieren, - for deretter som den aller foerste aa krysse Groenlandsplataet over til vestkysten...

Foelgende morgen hadde jeg foerste rortoern, og med Bernt Brandal i toenna, fosset vi igjen slalom gjennom isen. Etter som solen skinte fra en naermest skyfri himmel, og det dessuten var lite vind, var det en perfekt dag for fangsting. Dessuten var panoramaet av isflak og mektige isfjell - badende i straalende marssol, saa vidunderlig vakkert, at bare den som har opplevet polaromraadenes spesielle skjoennhet, - vil kunne fatte hva jeg virkelig mener...

Av og til maatte vi slakke opp paa farten og heller broeyte og brekke oss fram. Men rett ofte kom vi til stille, blaagroenne laguner, og da kunne jeg, - etter ordre fra Bernt, - signalisere full fart i maskinen, og "Eskimo"fosset igjen villig forover. Hele tiden saa jeg Bernt bruke kikkerten, ivrig speidende etter selen - som fortsatt glimret med sitt fraevaer...

Gjennom hoeytaleren som foerte til broen, hoerte jeg med ett Bernts rungende stemme: "Isbjoern forut, alle mann paa dekk!"
Jeg fulgte retningen han holdt kikkerten, og riktignok, ca. 250 m. rett forut, saa jeg to isbjoerner som rolig sto og vaeret opp mot skuta. Det viste seg aa vaere ei binne, med en stor, aarsgammel unge.

Jeg fikk beskjed om aa ringe med skipsklokken, og snart stroemmet begge vaktene opp paa dekk, klare til innsats.

Vi nærmet oss naa raskt flaket hvor bjoernene holdt til. Med nysgjerrige blikk, og uten tegn til frykt, betraktet de farkosten vaar, - og ikke minst, - disse merkelige vesenene som sto oppstille langs rekken.

Jeg kan idag ikke huske hvem som skjoet, men forste skuddet traff ungen, som segnet om paa isen, og syntes aa doe momentant. Binnen gikk bort til ungen og rusket i den, som om hun ville si, - kom saa loeper vi! Men da ungen ikke reagerte, proevde hun et par ganger til - med samme resultat. Hun rygget da litt tilbake og saa paa ungen en siste gang, kastet seg saa rundt for aa loepe avsted, - da det smalt igjen. Det virket som om kulen traff i hoeyre forben - eller kanskje det heter labb... Uansett, det som naa hendte, syntes jeg var veldig dramatisk, for binna reiste seg paa bakbena og gjorde front mot skuta, slo med den friske forlabben mot det allerede blodbestenkte saarstedet, og avga noe som lignet et anklagende broel mot oss, foer den igjen kastet seg rundt, - og meget elegant - som en balettdanserinne, paa tre ben, flyktet avsted i retning der hvor isen var som tettest.

Det ble sendt flere skudd etter den, uten at noen traff. Bernt beordret full fart forover, og jeg opplevde mitt livs rortoern, hvor jeg maatte krysse mellom skarpe isflak i forsoek paa aa innhente den. Men binna sprang fra flak til flak. Av og til jumpet den uti isvannet og svoemte et stykke, foer den igjen krabbet opp paa fast is - og flyktet videre. Da vi et oeyeblikk nesten var oppe paa siden av den, og trodde at naa var det gjort, reiste det seg plutselig en liten formasjon av skruis rett forut. Binna, som vi naa saa var dyktig sliten, soekte oeyeblikkelig tilflukt bak denne formasjonen, og det var det siste vi saa av den... Litt ille til mote, vel vitende om at vi ikke hadde lykkedes aa avlive det skadeskutte dyret, dro vi tilbake og vinsjet den aarsgamle ungen ombord, hvoretter den ble flaadd. Skinnet med hodet ble saltet i en toenne, og skrotten ble behoerig partert og hengt opp til frysing paa keisingen!

Kjoettet fra denne unge bjoernen ble senere, under tilberedningen, stekt og kokt baade vel og lenge - grunnet trikinfaren. Men det var meget velsmakende, og lignet naermest paa en blanding av rensdyr og oksekjoett! Det ga en fin avveksling i kostholdet, for naar sant skal sis, saa syntes vi at det i lengden ble litt vel mye av sveiver, - avvekslende fra blueback og whitecoat!

Ikke lenge etter denne episoden, kom vi over ei binne med nok en aars gammel unge, men da ble moren avlivet foerst! Under prekeveringen, heiste vi binnen opp i bommen, foer den ble partert, og alle var imponert over den enorme stoerrelsen paa dyret... Og dessuten, med nok et ungdyr i tillegg, var vi godt forsynt med 1.klasses kjoett for resten av turen...!

En dag hoerte jeg stuerten beklage seg over at ferskvannsbeholdningen ombord begynte aa bli kritisk, baade naar det gjaldt kvalitet og kvantitet. Men hans bekymringer forsvant, da vi kort etter fikk oeye paa et stort isflak, hvor solen, som naa sto hoeyere paa himmelen, hadde tintet snoen og laget et lite vannbasseng. En mann ble sendt ned paa isen for aa teste, og kunne straks meddele at vannet ikke var salt, og dessuten smakte det aldeles utmerket. Straks etter hadde maskinisten rigget opp en liten motorpumpe. Slinger ble raskt tilkoblet, og ferskvannstanken ble igjen fylt, denne gangen med foersteklasses arktisk isvann!

Etter katastrofeåret i 1952 besluttet norske myndigheter å utstyre det velkjente ekspedisjonsfartøyet "Norsel" av Tromsø som hjelpe- og servicefartøyet for selfangstskutene i Vesterisen. Skuten var solid bygget i stål, og hadde forlengst operert som ekspedisjonsfartøyet både til Antarktis og arktiske strok. "Norsel" var godt utstyrt til å foreta mindre reparasjoner av teknisk art, og hadde dessuten lege ombord. Helikopter, som ble brukt til å lete etter selførekoster, eller til bruk i ambulansetjeneste, hørte også med. "Norsels" tilstedeværelse på feltet ble høyt verdsatt, ikke bare av selfangerne, men også av de mange som ventet der hjemme, - og ga alle impliserte en viss følelse av sikkerhet...

En dag med vind og tett snøføyke, fikk vi se "Norsel" ligge i ro i isen sammens med en fem-seks andre skuter. Jeg merket meg spesielt selfangstskuten "Selfisk", uten å vite at der ombord befant seg også min far (nok en kabelvaagvaering!) som i sitt 56. år der var forhyrt som stuert...

På frivakten besluttet jeg meg for å entre "Norsel", i håp om at jeg kanskje kunne få kjøpt et par batterier til min reiseradio som plutselig ikke ville mer...

Jeg ble anvist til radiatorommet, hvor telegrafisten beklaget at han desverre ikke hadde anledning til å hjelpe meg - men jeg kunne jo spørre kapteinen som befant seg i salongen...

Ifoert mine svære trebunnstøvlere, dret jeg rett inn i den temmelig luksuriøse salongen - hvor kapteinen satt og noet en pjolter sammen med skipper Maroe. Jeg ble litt perpleks, men hilste høflig, presenterte meg, og framførte mitt ærend.

Kapteinen på "Norsel" viste seg overstrømmende vennlig, og sa at stroem til reiseradioen skulle det sagtens bli ei raad med, og han fulgte meg ned til telegrafisten, hvor jeg omgående fikk utlevert to splitter nye batterier. Og betaling ville han ikke høre snakk om! Dette var mitt første, og desverre eneste møte med en av de navngjetne, legendariske Jacobsenbroedrene fra Tromsø - et godt minne å ta med seg...

Saa opprant nok en dag med sprengkulde og fint solskinn. Det ble gitt beskjed om at babords fangstbaat skulle laares, og at vakten vaar skulle bemanne den, og dra et stykke inn i isen for å fangste. Isen laa heldigvis ikke saa tett, saa etter å ha startet opp motoren, tok vi oss ganske lett inn i isen, hvor vi ganske raskt klarte å skyte noen få dyr.

En stund etter, mens vi kom toeffende gjennom det vakre ispanoramaet, ga Bernt, foersteskytteren, tegn til om å sakke farten - og til slutt stoppe helt, og vi skjønte snart hvorfor. For på et stort isflak, ca. 30 - 40 meter foran oss, saa vi en stor ansamling av klappmyss med unger, samt noen hettakaller som alle laa doergende stille, og syntes å nyde varmen fra solen. Sakte loefet Bernt gevaeret, og tok sikte på en hettakall som laa ytterst på flaket - og naermest vannkanten. Skuddet smalt, og vi saa hvordan det store dyret falt sammen og ble liggende urolig. Det neste skuddet fulgte raskt etter, og et annet dyr, - ogsaa det nær kanten av flaket, fikk en fulltreffer, og forbausende nok, resten av flokken laa stadig like rolig.

Slik lykkedes det skytteren vaar aa avlive nesten alle dyrene paa flaket, uten at de tok tilflukt til sjoen. Men - hadde han bommet paa de foerste dyrene naer kanten, ville nok "alarmen" ha gaatt, - og de fleste selene ville oyeeblikkelig ha krabbet til sjoes og blitt borte.

Gudmundset, Moe og meg selv startet naa opp med aa flaa dyrene. Det ble litt av en jobb, da som tidligere nevnt, hettakall og klappmyss er av anseelig stoerrelse og vekt...

Men saa, godt i gang med arbeidet, hoerte vi plutselig tunge skuddsalver, og like etter hvinet fra gevaerkuler som suste rett over hodet paa oss. Etter som vi alle hadde avtjent vaar tjeneste i "kongens klaer", kastet vi oss rett ned, og forflyttet oss deretter i dekning bak en formasjon av skruis - som heldigvis var like ved, mens vi samtidig lurte paa hva dette kunne vaere for galmannskyting. Og mens kulene stadig suste over hodene vaare, tittet vi forsiktig fram mellom skruisen, og der fikk vi se en hel formasjon av skyttere og mannskap som paa linje - og som under rop og skrik naermet seg, og de syntes aa vaere mitt oppe i et lite "selslag". I bakgrunnen saa vi ogsaa ei selfangstskute som virket litt fremmedartet i konstruksjonen, og vi skjoente med ett at dette maatte vaere hva vi tidligere hadde hoert en del snakk om, nemlig den foerste sovjetrussiske selfangstskuten i Vesterisen etter krigen.

Og mens kulene fortsatte aa hvine over oss, proevde vi aa gi oss til kjenne ved hujing og roping, samtidig som vi viftet med luer og hakkapiker. Omsider fikk de oeye paa oss, og ropte noe vi ikke skjoente, men heldigvis, ilden opphoerte og vi kunne avslutte vaar jobb paa flaket.

Men det var ikke fritt for at vi foelte oss litt rystet, resultatet kunne jo lett blitt at en eller flere av oss kunne blitt offer for en sovjetisk kule.

Men i ettertid er det litt interessant aa tenke paa at vi kanskje er de eneste nordmenn som i fredstid har vaert utsatt for intens, sovjetrussisk gevaerild ...?!

I paavente av aa komme opp i det virkelig store selslaget, fortsatte vi plukkfangsten av klappmyss og blueback, groenlands-sel og whitecoat. Dog, stadig oftere resulterte det i at vi fikk "lurv" opp paa dekket.

Og som kjent saa gjelder betegnelsen "lurv" for blueback og whitecoat som faa uker etter foedselen begynner aa skifte pels. Blueback - og whitecoatpelsen var relativt hoeyt priset, mens "lurven" derimot bare hadde minimal verdi. Vi var naa allerede i slutten av mars, og hadde ikke fanget mer enn i underkant av 2000 dyr av stort og smaatt - samt tre isbjoerner. Dette ville ingen bli rike av, og et visst mismot begynte aa prege alle ombord. Dessuten fortsatte vaeret aa vise seg fra sin vaerste side. Igjen kom det stormvarsel. Denne gangen valgte skipper Maroe aa moete stormen utenfor iskanten, og i flere dager laa vi og bakket opp mot uvaeret. Ofte ble skuta naermest begravet av kjempehoeye boelger, men "Eskimo" klarte nesten mirakuloest, hver gang, aa riste de gigantiske vannmassene av seg, og stampet trygt videre..

En av disse stormnettene, og mens gamle "Eskimo" kjempet for livet, hadde jeg rortoern. Noen ganger sto skuta nesten loddrett opp mot boelgene, for deretter aa stupe like bratt ned paa andre siden av neste boelgedal - for saa igjen, med et tordenbrak aa bli begravet av neste boelge som kom brytende over oss... Men for rormannen var det viktig aa foelge boelgenes bevegelse noeye, slik at de kunne bli "tatt" paa den rette maaten...

Mens jeg da sto slik og styrte, begynte det aa snoe veldig tett, og sikten ble svaert daarlig. Foer noen fikk summet seg til aa ta radaren i bruk, fikk jeg fra babords side plutselig se en moerk, spoekelsesaktig farkost krysse kursen vaar saa naert at vi nesten hadde kollidert. Jeg fikk registrert at dette maatte ha vaert en gammel, "koelafyrt" trawler, - sannsynligvis engelsk, som vi saa vidt hadde unngaatt aa stifte naermere bekjentskap med...!

Men ogsaa denne stormen tok slutt, og via fiskeriboelgen ble det klart at heller ikke denne gangen hadde det kommet til tap av hverken skuter eller mannskap. Spoersmaalet var om man saa smaatt skulle blaase av ekspedisjonen og tenke paa hjemtur. Aa fortsette fangsten i Vesterisen under de raadende forhold, syntest lite lukrativt. Men paa radioen kunne vi naa hoere at enkelte skippere utvekslet tanker om kanskje aa prolongere sesongen med en tur til Newfoundland...

Og saa sannelig, neste dag kom det spoersmaal til samtlige av mannskapet om man ville bli med til Newfoundland for fangst av "gammelsel", d.v.s. sel som just var ferdig med kastingen, og som snart ville vaere midt i parringstiden igjen. Skinnet paa denne selen ville ikke ha noen pelsverdi, men ville bli solgt til laerproduksjon, til relativt lave priser. Spekket var bra betalt, og ville gi rimelig utbytte. Men det ble ogsaa fortalt at for aa klare en bra lott, burde skuta vaere fullastet - naar vi omsider satte kursen hjemover....

Blant mannskapet paa "Eskimo" var det full oppslutning om de endrede planer, og vi hoerte dessuten at flere av mannskapene paa de andre, smaa selfangstskutene, alle bygget av tre, gjerne ogsaa ville ta steget over Atlanteren. Men foerst maatte man komplettere beholdningen av bunkers og proviant...

Alle skutene som skulle dra i vesterled, samlet seg i en raak i isen og gjorde klar for avgang. Ettersom det var ganske tett taake den dagen, ble det til at "Eskimo", med sin relativt nyinstallerte radar, skulle gaa i front og lede konvoya av fire-fem skuter - som saa satte kursen for Isafjord, en liten by paa nordvestkysten av Island.

Neste dag dukket Island opp paa radarskjermen. Taaken laa saa tett at vi bare saa vidt kunne skimte sagaoeya, men Eskimo klarte jobben fint, og ledet alle trygt inn til en soendags-stille Isafjord.

Neste dag ble det tatt ombord en rekke godvarer som stueren hadde bestilt, og det ble ogsaa bunkret olje og ferskvann. Besetningen fikk landlov for resten av dagen, og jeg slo foelge med et par av mannskapet. Vi ruslet rundt i den vesle byen, som faktisk bar preg av en viss velstand. Det skyldtes nok ikke bare at man laa tett opp til rike fiskefelter, men ogsaa at amerikanernes innpass med diverse militaere installasjoner av forskjellig slag, - hadde frambragt gode tider for islendingene! Moderne svoemmehall, oppvarmet av vulkansk varme, kompletterte bare det positive inntrykket...

Vi besøkte Frelsesarmeen hvor vi ble vennlig mottatt, med anledning til aa kjoepe kaffe og nystekte vafler med gjetost, og hvor vi ogsaa soerget for aa sende hjem et postkort eller to, hvilket faktisk ble det eneste livstegnet vi fikk gitt fra oss paa hele turen - til dem der hjemme... Vel ombord ble vi fortalt, at samme kveld ville byen arrangere en dansetilstelning for selfangerne, - paa byens forsamlingshus. Flere av oss yngre sprekinger besøkte danselokalet, og til fengende norske "schlagere" svingte vi oss lystig i dansen, og benyttet selvoelgelig ogsaa anledningen til aa stifte naermere bekjentskap med noen av stedets unge, lyshaarede skjoennheter...

Men neste dag satte "Eskimo" igjen kursen ut paa den store Atlanteren, denne gangen med retning soervest. Vaeret var det aller beste, og da kvelden seg paa, kunne vi se Sagaoeyas karakteristiske siluett, - som en avkuttet ost, - forsvinne i nordoest.

Vi gikk naa inn i en periode med riktig latmannsliv, bare avbrutt av rortoern naar vi hadde vakt. En dag syntes jeg aa hoere en merkelig, sildrende lyd i ruffen. Ved naermere undersoekelse, viste det seg at dette skyldtes lekkasje forut i baugen. Dette maatte ha oppstaatt under tidligere forseringer av isen, og lot seg nok vanskelig reparere foer vi en gang kunne slipsettes. Men fra da av hadde vi stadig en pumpe i aksjon, hvilket vi syntes var litt skummelt...

Etter ca. en uke i sjoen, kom solen stadig hoeyere paa himmelen, temperaturen steg og vaeret ble meget behagelig. I tillegg var det nesten ingen vind. Det ble da bestemt at tiden skulle nyttes til spekking av selskinn - for haand.

Lukene til rommet ble aapnet, og de stoerste skinnene, med spekket paa, ble brakt opp paa dekket for tining. Lemmer ble oppmontert, og etter aa ha tilveiebragt noedvendig utstyr som f. eks. kniver og staal, satte de mest erfarne karene i gang med haandspekking. Vanligvis gjoeres spekkingen maskinelt, og meget raskt ved mottakingen i land, men naa tok vi tiden til hjelp og fylte etterhvert spekket paa tanker. Skinnene ble deretter saltet i stabler nede i rommet. Saaledes forberedte vi maksimal plass for den kommende fangsten...

Det gode vaeret vedvarte, skuta holdt derfor rimelig god fart, og etter 8 - 10 dager saa vi diverse sjoefugl, - dessuten begynte det aa tetne til med skodde. Saerlig det siste var et sikkert tegn paa at vi naermet oss Newfoundland. Dessuten kunne jeg naa paa min reiseradio ta inn ekte amerikansk "country music", hvilket bekreftet vaar antagelse, og som dessuten ellers var meget populaert! Neste dag stoppet vi opp en stund, og ble liggende aa drive. Det ble sagt at skipperen hadde lyst paa skreimoelje, og et par juksasnoerer med roedmark og svenskepilk nederst, ble kastet ut. Det tok ikke lange stunden foer vi hadde en anseelig mengde fin Newfoundlandorsk paa dekket. Saa heller ikke den dagen, og de naermest paafoelgende, var det noen som klaget paa middagsmaten!

Rundt 20.april naadde vi isbarrieren rundt Bell Isle, og selv om det var noe disig, kunne vi se oeya og de hoeye, mektige fjellformasjonene fra Newfoundland og det kanadiske innlandet. Mannskapet fikk det naa travelt med aa faa fram fangstutstyret fra rommet, alt skulle klargjoeres for fangst igjen. Til og med en gammel slipestein med haandsveiv ble dratt fram, og ble flittig benyttet. Etter aa ha fulgt iskanten noen timer, fikk vi saa oeye paa flere selskuter av imponerende stoerrelse. De viste seg aa vaere canadiske, og var bygget av staal, og de forserte isen med den stoerste letthet. Vi saa ogsaa den norske skuta "Norbjoern", som hadde ankommet hit tidlig, og som hadde vaert med i whitecoat fangstingen som da forlengst var avsluttet. Naa forsoekte alle skutene aa komplettere fangsten med den saakalte "gammelselen", som det her syntes aa vaere mer enn nok av. En av broedrene til skippereren hadde visstnok emigrert og eide naa en av disse skutene. Noen dager senere husker jeg at Bernt Maroe og Bernt Brandal ruslet over isen og entret den canadiske skuten "Tyrant" for aa moete slektninger, og ellers utveksle nyttige informasjoner, samt gjenoppfriske minner fra de gode, gamle dager...

Neste dag opprant med straalende sol og god sikt. Isen syntes aa ligge endeloes foran oss, og overalt var den dekket av sel i tusentall som naa hadde startet parringsesongen, og derfor stadig underholdt oss med sine oeredoevende, tusen-stemmige parrings - ul!

I motsetning til under plukkfangsten i Vesterisen, hvor vi opererte med bare en vakt om gangen, ville naa begge vaktene vaere i aksjon samtidig.

Selforekomster var det som nevnt nok av, det gjaldt bare aa finne en sektor hvor man kunne operere saa noenlunde for seg selv. Skipper Maroe hadde nok vaert ute i et sjoeslag foer, for etter en liten times broeyting gjennom isen, befant vi oss ganske saa alene, midt i en kjempeansamling av voksne dyr som var i full gang med den rituelle parringskonserten, - hvilket naermest loed som om flere sangkor av typen "Frydenhyl" hadde sangoevelse samtidig...

Naa sprang begge vaktene ut paa isen, - en paa hver side av skuta. Foerst gikk skytteren, tett fulgt av ammunisjonsbaereren - som vanligvis bar meget tungt, og som derfor helst ikke burde falle mellom flakene...! Saa fulgte vi andre gutta, klare til innsats!

Like etter hoertes de foerste skuddsalvene. Og etterhvert som dyrene ble felt, satte gutta fra begge vaktene i gang med aa flaa, for deretter aa samle skinnene sammen i store hauger, paa ett

av de stoerre flakene.

Vaar foerste dag paa feltet ble nemlig en svaert saa travel dag. Jeg tror vi klarte naermere 1000 dyr, og det ble sene kvelden foer fangsten var vel ombord. Der ble skinnene spredt utover dekket, slik at de kunne bli gjennomfrosset i loepet av natten, for saa neste morgen aa bli kastet ned i rommet.

Det var en sliten og blodig gjeng som endelig kunne ta kveld, faa vasket seg og nyte stuertens velsmakende bankebiff av isbjoern, potedes, stuet kaal og dertil rikelig med deilig, brun saus! Dette ble utlevert av sturten fra byssa akterut, paa store aluminiumstallerkener, og da gjerne ledsaget av en humoerfylt replikk! Spesielt om vi hadde en god fangstdag bak oss! Derimot, en gang paa hundevakta, da jeg maatte vekke ham midt paa natta for aa be om mere kaffe til byssa, ble han rasende som en furie, og skjelte meg ut etter noter! Foroevrig var det slik at bare skipper, skytterne, stuert og maskinfolkene hadde anledning til aa benytte spisesemsa akterut. Alle vi andre, d.v.s. fangstmennene, maatte innta maaltidene forut, i den store felleslugaren, hvor vi i sentrum hadde en slags bordanretning - med slingrekanter. Det kunne ofte bli trangt om plassen der nede, saa om det ikke blaaste for mye, og vaeret ellers var laglig, hendte det vi inntok middagen paa storluken, ute i frisk luft... Men dog hadde vi adgang til baade bad og toalett akterut, og selv om det ofte kunne bli baade trangt og kummerlig framme i ruffen, beklaget vi oss aldri!

Da vi kom ut paa dekk neste morgen, ble vi moett av straalende solskinn, men relativt kald luft. Med andre ord, ideelle fangstforhold. Og vi kunne heller ikke denne dagen unngaa aa hoere den monotone bakgrunnshymnen fra de mange tusener av sel som ufortrodent, paa sin spesielle maate, bare fortsatte aa kose seg - bare verre, - som tidligere beskrevet... Etter en kraftig frokost og masse sterk kaffe, var det klart for dagens strabaser.

Dog maatte utstyret foerst kontrolleres, for knivene skulle baade slipes og kvesses. Naar vi saa endelig hadde faatt spent paa oss bandolaerene med kvessestaal og flaakniver, samt fangstkroker med tau - elegant slengt over skuldrene, og dertil var passe brunbarkete og skjeggete, var vi sikkert litt av et syn, nok lignende mest paa en flokk sjoeroevere, klare til nytt raid!

Ogsaa denne andre dagen gikk fangstingen godt, selv om de fleste foelte seg baade stoele og stive etter gaardagens storfangst! Skuddene fra vaare skyttere knallet i ett sett, og igjen gikk vi inn i en oekt hvor vi maatte flaa og dra skinn i dynger, - naermest non stop.. Eskimo kom naa broeytende etter gjennom isen, for saa aa heise ombord skinnene som vi hadde flaadd. Denne dagen husker jeg spesielt at maskingutten for foerste gang bemannet vinsjen, - slik kunne vi ha en mann ekstra paa isen til fangsting.

“Eskimo”naermet seg naa flaket hvor jeg og et par andre fra vakten hadde samlet en del skinn som naa var klare for avhenting. Jeg loep fram til skutesiden og grep mantelkroken som var festet til vaieren, og sprang den saa ut til skinnene som laa paa isen. Under arbeidet med aa feste kroken, stoette skuta mot isen med et brak, og i samme oeyeblikk brast det store flaket jeg sto

paa, og en kjempesprekk delte flaket i to. Uheldigvis dannet sprekken seg akkurat under bena mine, og dermed forsvant venstrefoten min ned i sprekken - helt opp til skrittet (eller "skroetting skraa" som de sier nord i Rana!) Heldigvis hadde jeg denne dagen tatt paa meg forholdsvis lette gummistoevler. Vanligvis benyttet jeg som de fleste andre, tunge trebunnstoevler. Jeg hadde tidligere erfart at naar disse ble fylt med vann, var det ikke lett aa komme seg opp - naar man foerst var uheldig og plumpet igjennom... Jeg kastet et blick paa skuta vaar, som naa hadde bakket ferdig, og som igjen naermet seg flaket. Det var naa eller aldri! Med en voldsom kraftanstrengelse fikk jeg dratt foten opp, og svingte meg igjen opp paa flaket. Bare sekundet etter braste "Eskimo" mot isen, og med et oeredoevende smell klappet de to halvdelene mot hverandre. Fru Fortuna hadde nok en gang vist seg aa staa ved min side, men denne gangen var det nok naere paa at det virkelig kunne gaatt galt!

Samme dagen var vaar mann fra Monte Cassino uheldig og kuttet seg stygt i tommelfingeren, og bloedde kraftig. Han foelte seg ikke saerlig hoey i hatten, og da delvis fordi det var blitt fortalt mange redseshistorier om hvordan selv det minste saar kunne utvikle seg til en saakalt "spekkfinger", d.v.s. at fingeren fikk en blaaktig farve, og det hele kunne ende med amputasjon... Personlig var jeg derfor noeye med aa ta rift og smaasaar svaert alvorlig, - jod og plaster ble derfor flittig benyttet. Her maa ogsaa nevnes at skutas medisinskap hadde baade penicillin, aeromycin og diverse andre antibiotica. Dagens skadetilfelle ble derfor tatt godt hand om, jeg saa at skipperen brukte antibiotisk saarpulver, samt at vaar polske kamerat maatte svelge en kapsel inneholdende aeromycin. Etter ganske kort tid var saaret leget uten komplikasjoner, og heldigvis, - paa resten av turen saa vi ikke snurten av det fryktede spekkfingerspoekselset...

Etter slik aa ha kunnet fangste under naermest perfekte forhold, vaaknet vi en dag til mildt og disig vaer, med delvis tett taake. Men fangstingen maatte selvfoelgelig gaa sin gang, og som vanlig spredte vi oss utover isen. Denne var ikke lenger saa tett, og var dessuten adskillig sproere. I tillegg var sikten minimal, og "Eskimo" ble av og til borte for oss i taakehavet, men ga seg da til kjenne med skipsklokka eller ved bruk av sirenen, - eller "taakeluren", om man vil...

Men sel var det fremdeles nok av, og snart knallet skuddene - selv om de naa, grunnet taaken, loed noe mere dempet. Laget vaart startet flaaingen, men vi fikk fort erfare at forholdene paa isen ikke var saa perfekte. Delvis var flakene smaa, og risken for aa plumpe uti var derfor stor. Dessuten maatte vi dra skinnene over veldig lange avstander, foer de kunne vinsjes ombord. Vi ble etterhvert dyktig slitne, og det gjorde ikke situasjonen lettere at skuta ikke rakk fram til oss, slik at vi fikk spist.

Men her var det ingen "kjaere mor", saa lenge det laa sel paa isen som var skutt, saa var det bare aa staa paa; - foerst flaa og siden paa beste maate faa slept skinnene til naermeste oppsamlingsflak.

Senere paa forsommeren, etter hjemkomsten, beklaget min mor seg over at hennes nyinnkjoepte Hoover vaskemaskin ikke klarte aa fjerne den moerke blodranden som var impregnert langs ryggen paa ullundertoyet mitt. Hun ble aldeles forskrekket naar jeg med min ungdommelige fantasi utmalte om slagkroken som ble tredd inn i sveivehullene paa skinnene, og hvordan slepetauet saa skar seg inn i skulder- og ryggregionene - mens vi som galeislaver slepte oss framover i taakehavet, sultne og toerste...

Men sikkert er det at denne dagen nok maa betegnes som den hardeste paa hele turen, for gjennom ettermiddagen og langt ut paa kvelden holdt vi det gaaende, foer endelig de siste skinnene var vel ombord og spredt ut over dekket. Da fikk endelig sturten anledning til aa by paa sen middag!

Denne kvelden var det nok ingen som hadde problemer med innsovningen. Det maatte i tilfelle vaere meg, - jeg fikk nemlig foerste oekta som nattevakt! Fra broen kunne jeg fremdeles hoere selhjordens "Symphony of Love" tone gjennom nattemoerket, og dette hjalp nok til aa holde meg vaaken, inntil avloesningen endelig kom....

Paa tross av samme ugunstige vaer, fortsatte fangsten ufortroedent videre, og vi hadde formoeyelsen av aa se at "Eskimo" etterhvert fikk mindre og mindre fribord. En kveld, etter at vi var ferdige med middagstellet, fikk vi besoeek av et gjeng kanadiske selfangere. De viste stor interesse for et av isbjoernskinnene som hang utspent paa "casingen", samt av det parterte isbjoernkjoettet som fremdeles hang samme sted. For dem var nok isbjoern noe veldig eksotisk, for det ble sagt at isbjoern saa langt i dette hundreaaret ikke hadde vaert observert i disse farvann...

Vaeret ble igjen bedre. Taake og daarlig sikt ble avloest av sol og kjoeligere vaer.

Isforholdene var imidlertid blitt daarligere, og de store selansamlingene var ikke lenger aa se, saa igjen trakk vi nordover langs isbeltet.

Underveis hoerte vi over radioen at en av de mindre norske skutene hadde kommet i vanskeligheter - visstnok grunnet maskinhavari, og var under slep til St. John paa Newfoundland. Dette minnet oss om at i denne bransjen kunne veien fra suksess til katastrofe vaere svaert saa kort!

Etter aa ha drevet litt plukkfangst langs isbeltet - som naa tydelig var begynte aa minke i utstrekning, soekte vi inn til en aapning i isen for aa legge oss til ro for natten. Det var naa tydelig at de mektige, kanadiske fjelltoppene var kommet adskillig naermere, og lite ante jeg den gangen at vel 40 aar senere skulle jeg, - bak disse toppene, finne mitt nye hjemland...

Neste morgen sto vi opp til solskinn og pent vaer, men det var tydelig at isforholdene hadde forandret seg. I stedenfor aa ligge trygt i en saakalt lagune, var vi naa omgitt av bastante ismasser som delvis var presset sammen til noe som lignet paa skruis. Dessuten observerte vi at det var oppstaatt bevegelse i isen, som delvis skyldtes en tiltagende paalandsbris, men nok ogsaa kom av vanskelige, lokale stroemforhold.

Langt bort i oest kunne vi se iskanten og storhavet, og det ble snart klart for alle at dit burde vi karre oss hen, saa fort som mulig - men dette synt seg snart aa vaere lettere sagt enn gjort. Skipper Marhaug hadde naa selv klatret opp i toenna, og via mikrofon og hoeytaleranlegg tok han kommandoen, og fikk dreid "Eskimo" rundt, med den hensikt aa broeyte lei ut til iskanten. Grunnet faren for skade baade paa ror og propell, maatte det bakkes veldig forsiktig, foer det igjen kunne settes full fart forover. Dersom isen ikke var for tett eller for tykk, ville vanligvis skuta - som jo hadde staaforsterket front, - brekke, eller eventuelt skyve isen til side, og avansere forover.

Men slik som forholdene var denne dagen, lot dette seg vanskelig utfoere. Gang paa gang ble skuta sendt forover - hvor den enkelte ganger delvis havnet oppe paa flaket i forsoeket paa aa brekke det - og saaledes bane vei ut til havet og friheten... Men stroem og vind synt bare aa gjoere forholdene verre, - og etter en halv times stamping, var det ikke mulig aa manoevrere skuta hverken fram eller tilbake. Vi opplevde naa det som vel maa betegnes som alle selfangeres mareritt, nemlig aa konstatere at skuta sitter doenn fast i isen! Det var naa tydelig at ismassivet ogsaa foerte oss naermere land, og situasjonen, som naa synt prekaer, ble ikke bedre da vi observerte et umerket skjaer eller baee som naa befant seg knapt hundre meter unna, i vaar kursretning, - og det virket som vi stadig kom naermere! To mann ble sendt ned paa isen med en loddeline for aa maale dybden, og kunne straks melde om stadig grunnere farvann ettersom vind og stroem foerte ismassene og "Eskimo" naermere skjaeret.

Det var naa flere av oss "ferskinger" som tenkte at dette ville nok ende med forferdelse. Vi hadde jo sett hvordan skuta etterhvert ikke var manoevreringsdyktig, og vi holdt det da for overveiende sannsynlig at det hele ville ende med grunnstoeting, - og at skruisen ville gjoere resten...

Men da var det at skipper Maroe og det oevrige befal fikk vist at de var erfarne ishavsfolk til gangs, og at et tilfelle som dette slett ikke var noe nytt for dem. Med ett kom nemlig ordren fra skipperen om at naa skulle d y n a m i t t e n bringes fram!

Under innlastingen av utstyret hadde jeg i Aalesund sett et par kasser sprengstoff bli tatt ombord, uten at jeg reflekterte noe stoerre over det. Men disse eksplosivene viste seg naa aa vaere en uunnvaerlig del av lasten og skulle snart vise seg aa bli vaar redning! En kasse ble forsiktig tatt ned paa isen, og Bernt Brandal tok med den stoerste selvfoelgelighet over som rutinert "skyttebas"!

Under hans ledelse og i fint samarbeide med broder Angell, ble flere ladninger, bestaaende av 8-10 "dynamittgubber", med dertil hoerende knallperle og lunte, festet til lange bambus-stenger. Luntene ble saa antent, og fresende ble ladningen saa foert under isen, og plassert i passe avstand fra baugen til "Eskimo". Vi trakk oss alle tilbake i respektfull avstand, og etter en kort stund kom en eksplosjon som sprenget flakene foran baugen i tusen biter, - som delvis falt ned over skuta - men noen biter landet heller ikke saa veldig langt fra oss som stod omkring...

Denne operasjonen ble gjentatt noen ganger, og det var tydelig at den gjorde sin virkning. Det dannet seg raskt en liten aapning foran baugen, og det ble beordret full fart i maskinen. Igjen kom det bevegelse i skuta som sakte men sikkert kom under kontroll, og kursen ble langsomt forsoekt dreid unna skjaeret og ut mot iskanten. Men foerst etter ennaa noen kraftige salver, kunne "Eskimo" omsider broeyte seg ut av isen for egen maskin - uten mer "eksplosiv" assistanse! Vi fikk omsider karet oss ombord igjen, og etter med noed og neppe slik aa ha unnsuppet skruisens skumle favntak, kjente alle en enorm lettelse...

De neste to - tre dagene lyktes det oss endelig aa komplettere fangsten. Det skalkede midt - rommet var fylt med uspekkede skinn. Vi stablet en del av samme slag som dekkslast, som deretter ble forsvarlig fastsurret. I tillegg mener jeg aa huske at vi paa hoved-dekket fant plass til noen toenner, fylt med saltet selfilet og saltede isbjoermkinn. Paa oevre dekk, akterut, rett bak saavel styrbord som babords livbaater (fangstbaater), var det ogsaa plassert et anselig antall skinn. Alt sammen godt sikret, haapet vi...

Skuta laa naa veldig dybt i sjoen, og midtskips var det ikke stort mer enn ett fribord aa se. Det var naa tydelig at "Eskimo" var adskillig tyngre og tregere i bevegelsene, men etter aa ha faatt gunstige vaerreporter, ga skipperen beskjed om at naa var det tid for hjemfart. Etter at vi hadde sikret skute og last paa beste maate, bega vi oss saa ut paa den mektige Atlanteren. Snart saa vi de kanadiske fjellformasjonene forsvinne bak oss, og igjen var vi overlatt til oss selv, med det uendelige havet paa paa alle sider...

Det ble innfoert seks timers vakter. Styremaskinen ble frakoblet, og vi sto en times rortoern hver, hvor vi praktiserte manuell styring, mens vi hele tiden hadde minst ett oeye paa kompass-naalen og den oppgitte kursen! Noen dager hadde vi baade storseil og fokker oppe, det hjalp litt paa farten, og ga dessuten skuta en bedre stabilitet.

Skipperen hadde denne gangen valgt en mere soerlig rute for overfarten. Dette viste seg aa vaere gunstig, i alle fall till aa begynne med... De foerste dagene hadde vi saaledes nesten ingen vind. I de lange doeningene skjoet vi god fart, selv om vi tydelig kunne merke at skuta, naa mer enn tidligere, hadde en tendens til aa stikke baugen dypere ned i boelgene...

En dag fikk vi besøk av en flokk delfiner som fulgte oss trofaste en lang stund. Senere saa vi ogsaa en stor hval som var oppe og blaaste et par ganger. Noen maaker fulgte oss de foerste par dagene, men de syntes kanskje at middagsrestene som stuerten boed paa, ble i knappest laget, for en dag var ogsaa den eskorten borte...

Vi fikk igjen noen dager med riktig latmannsliv, hvor vi paa frivakten gjerne filosoferte litt om hvordan prisene paa aarets fangst ville bli. Dessverre hadde vi ikke saa mye av de godt betalte blueback - og whitecoatskinnene, men en troest var det at spekkprisene visstnok var gode det aaret, og vi var som tidligere nevnt ganske saa fullastet, saa vi haapet paa et nogenlunde brukbart resultat.

De eldre karene kunne fortelle om dramatiske episoder fra hjemturer, hvor enkelte skuter hadde vaert utsatt baade for brann og forlis. Jeg syntes aa merke en viss engstelse, - "gammelgutta" likte ikke at vi var saa fullastet, og uttrykte en viss bekymring for dekkslasten - saerlig om det skulle blaase opp til storm...

At den tidligere nevnte lekkasjen forut var blitt stoerre, kunne det ikke herske tvil om. Sildringen av vann som stroemmet inn, kunne naa hoeres ennaa tydeligere, og etter nok en inspeksjon, ble en ekstra pumpe satt i aksjon.

Tidlig en morgen ble vi plutselig vekket med noe som lignet paa trommeslag, og oppe fra dekket kunne vi hoere noen som marsjerte i tunge stoevler, mens vedkommende lagde hornmusikk med leppene og framfoerte "Soenner av Norge", mens han inn i mellom ropte: "Hurra for den 17.mai!" - saa det riktig runget!

Vi stormet opp paa dekket saa fort vi kunne, og der fikk vi se stuerten slaaende ivrig paa en stor kasserolle som han hadde hengende i en snor rundt nakken, mens han framfoerte sitt flotte "One Man Show"! I respekt, og til aere for dagen, laget vi et lite, improvisert borgertog, og marsjerte saa med trauste sjoebain rundt storluken et par ganger, mens vi fulgte og hjalp stuerten med festlig sang og spredte hurrarop! Etterpaa beloennet han oss med deilig 17. mai frokost, og senere paa dagen var det ekstra moer bankebiff av isbjoern, samt dessert med hermetiske paerer og pisket krem...

Et par dager etter dette hyggelige intermessoe, kom skipper Maroe opp paa broen. Vi saa at den vanligvis saa rolige skipperen naa virket noe anspent. Og det hadde han all grunn til aa vaere, for han kunne berette at barometeret hadde falt ganske mye, og at han over radioen hadde fanget opp stormvarsel for omraadet vi befant oss i, - visstnok langt vest av Faeroeyene...

Dette var lite hyggelig nytt aa faa. Saa dypt lastet som vi var, og med adskillig dekkslast,

var storm og uvaer det siste vi oensket. Men naa var det ingen tid aa miste. Storseilet ble omgaaende tatt ned og surret til bommen, men uvisst av hvilken grunn, beholdt vi en fokk oppe.

Surringene for dekkslasten ble gaatt over paa nytt, og det ble spent ut livline mellom felleslugaren forut, og til broen akterut.

Dette arbeidet var knapt avsluttet, foer det tyknet til med regn, og straks etter frisknet det til med kraftig vind. Ikke lenge etter kjente vi at skuta kastet paa seg, og snart kunne vi hoere den karakteristiske knakingen i skroget. Denne lyden hadde vi hoert foer, dette varslet storm, og vi skjoente alle som en - at naa var vi i gang igjen!

Og plutselig var helvete loes! Stormen kom over oss som sluppet ut av en sekk, for aa bruke et gammelt, forslitt uttrykk. Det ulte faelt baade i mast og rigg, og boelgene reiste seg faretruende hoeye. Plutselig var det ikke lenger snakk om aa holde kursen, men heller om aa holde baugen rett opp mot vinden, slik at man kunne ta braattsjoene paa riktig maate. Gang etter gang truet de med aa sende oss og vaar dyrebare last, - rett til bunns!

Erfaringene etter aa ha kjempet oss gjennom diverse stormvaer oppe i Vesterisen, kom naa godt med. F. eks. fikk vi til fulle bruk for vaare ferdigheter naar det gjaldt aa komme seg fra for til akter, langs den oppmonterte livlinen. Det gjaldt saerlig aa holde oeye med storboelgene, slik at man la paa sprang i det rette oeyeblikket - mens man hele tiden holdt et godt tak om livlinen. En gang saa jeg en av mannskapet feilberegne en braattsjoe, og derfor bli slaatt overende paa dekket, for saa aa forsvinne i et oeredoevende crescendo under boelgemassene. Heldigvis holdt han et godt grep om livlinen, saa da "Eskimo" igjen fikk ristet av seg kjempeboelgen, fikk vaar kamerat, - om enn litt vaat og forpjusket, - raskt karet seg paa bena igjen, og litt etter var han i sikkerhet hos oss, oppe paa broen.

Stormen fortsatte med uforminsket styrke hele kvelden og natten, og fra broen, under ledelse av broedrene Brandal, ble det saa vidt jeg kunne skjoenne, prestert utmerket sjoemannskap. Braattsjoene skyllet oftere og oftere inn over skuta, det var helt tydelig at vi av grunner som tidligere nevnt, naa var i store vanskeligheter. Fokken, som vi hadde latt vaere aa ta ned, var det naa bare flagrende seilduksfiller igjen av. Et par av selskinns-stablene paa hoved-dekket, var allerede skyllet overbord. Et par oljefat og noen toenner, hadde tatt samme veien, og ennaa var det ingen tegn til at uvaeret ville gi seg...

Ved skaffetider samme dagen, fikk vi beskjed om at det ikke ville bli servert varm mat saa lenge uvaeret varte. Grunnet et malaria-anfall, hadde stuerten gaatt til koeys, og foelgen ble at vi under resten av stormvaeret koste vi oss med masse sterk kaffe og broedblingser...

Da jeg om ettermiddagen kom paa vakt for aa ta min rortoern, raste stormen like friskt, og fremdeles gjaldt det bare aa holde skuta opp mot vinden, samt aa unngaa at braattsjoene fikk kastet den sidelengs og ute av kontroll, for da kunne foelgene kunne fort bli katastrofale. Av og

til maatte vi vaere to mann paa roret, og stadig vekk var det som om storhavet og de voldsomme kreftene fullt ut ville overta kontrollen...

Plutselig reiste det seg en fraadende, bratt skumskavel rett forut. Tidligere, da skuta ikke var saa tungt lastet, ville nok "Eskimo" ha fulgt boelgeprofilen og elegant klatret over og ned paa andre siden. Men ikke denne gangen. I steden stampet den tungt rett inn i veggen som reiste seg som en mur forut. Med et voldsomt brak dundret kjempeboelgen over forskipet, og begravde fullstendig det og resten av fordekket. Samtidig syntes vi paa broen aa hoere en splintrende lyd.

Noen spennende sekunder var det som om skuta betenkte seg og og liksom mente at dette faar vaere nok!

Men etter noe som virket som en noeling, kneiste igjen baugen opp fra Neptuns knugende favntak, og det var som om gamle "Eskimo" hyttet mot stormen og sa: "Kom igjen!"

Men det hadde kostet. Vi kunne se at noen av bordene paa skanseledning forut var sundslaatte eller helt borte, og flere av sidespantene stakk naa opp som raatne tannstubber - et begredelig syn...

Under tidligere uvaersperioder i Vesterisen, hadde vi yngre aldri foelt noen direkte frykt. Vi tok det naermest som en selvfoelge at ombord i "Eskimo", med alle dens mange moderne remedier, der kunne vi foele oss ganske saa trygge, uansett vaer...

Men det var klart for alle at med den vending vaeret naa hadde tatt, og med de skadene som allerede var oppstaatt, og tungt lastet som vi var, kunne dette fort ende opp i det man gjerne kaller "siste reis"!

Stormen vedvarte ogsaa foelgende natt, og det var ikke mange av oss som fikk blund paa oeynene. Under vekten paa broen, hadd vi nesten nok med aa holde oss fast, mens vi samtidig maatte holde generell utkikk, samt holde et oeye med truende boelgeformasjoner. Dessuten maatte maskintelegrafene ogsaa passes, da farten stadig maatte reguleres etter som forholdene krevde det. Gjentatte ganger ble vi truffet av kjempeboelger, hvilket resulterte i at saavel styrbord - som babords skanseledning - i dekkshoeyde, ble revet bort.

Paa frivakten var det vanskelig aa faa sove. Vi var mer eller mindre gjennomvaate, og laa gjerne halvt paakledde i koeya, klare til rask innsats - om noedvendig. Det hadde heller ikke vaert til aa unngaa at sjoesproeyten, under entringen til og fra, hadde funnet veien inn i ruffen, slik at det paa doerken var tilloep til oversvoemmelse. I det hele tatt, forholdene begynte naa aa bli ganske saa gufne!

Heldigvis var saa godt som alle mann forlengst helbredet fra sjoesykens kvaler, men droennene og ristingen fra storboelgene som stadig slo innover skuta, holdt oss vaakne.

Dessuten var det rent uhyggelig aa hoere at lekkasjen forut stadig ble verre...

Men endelig, etter nok en strabasioes og nervepirrende natt, hadde stormen omsider loyet, og vi kunne igjen holde en mere oestlig kurs. Da det led mot kveld, hadde den sterke vinden gitt seg

helt, og det eneste som minte oss om uvaeret, var lange, tunge doenninger som vennlig skjoev oss i den riktige retningen, nemlig hjemover...

Det ble naa anledning til aa ta skadene i oeyesyn, og dessuten starte en slags foerstehjelp- hvor mest det trengtes. Det som var igjen av dekkslasten, ble nok en gang sikret saa godt som mulig. Skansekledningen var det ikke stort vi kunne gjoere med, det meste var sundslaatt og revet bort. Det var derfor ganske opplagt at foran neste ekspedisjon, maatte nok "Eskimo" gjennomgaa en stoerre verfitsoverhaling!

Naar det gjaldt lekkasjen forut, ble den igjen behoerig inspisert, og maskinisten kunne berolige oss med at om den ikke ble mye verre, ville pumpene hoeyst sannsynlig holde oss flytende, ennu en stund...

Vaeret var fortsatt godt, med vaarlig solskinn og fin temperatur. Vi moette noen engelske trawlere som kom fra fiskefeltene, og som hadde foelge av en haerskare med maaker, og det dukket ogsaa opp flokker med annen sjoefugl, som ga bud om at vi snart naermet oss land. Og best av alt, stuernten var naa fullt oppegaaende og i overraskende fin form, og vi hadde igjen fornoeyelsen av aa bli tilbudt varm mat...

Tidlig en morgen i graalysningen, naadde vi Shetland, og med redusert fart og kanskje noe "forpjusket", stevnet tapre "Eskimo" triumferende gjennom et trangt sund, med fjell paa begge sider. Etter en relativt kort passering i smult farvann, foeltes det godt aa komme ut paa "Gamle Nordsjoe'n", som naa presenterte seg fra sin aller beste side. Samme morgen lyktes det meg aa faa inn NRK med dagsnytt og vaermeldinger, og da kjenningsmelodien til "Oenskekonserten" stroemmet ut av reiseradioen, og vi straks etter fikk en kjent stubb av Alf Proeysen, steg humoeret i ruffen flere grader...

Neste morgen hoerte vi skipper Maroe kontakte familie og forretningsforbindelser over radiotelefonen, og det samme gjorde ogsaa flere av mannskapet.

Senere paa formiddagen steg saa "Dei gamle Fjell i Syningom" opp, - langt borte i oest, - og ikke lenge etter saa vi konturene av velkjente Runde.

Da vi seg inn til Skansekaia i Aalesund, var vi nok litt av et syn. Ganske saa overlastet, stygt oppskrapet etter roeff forsering av pakkis, med sundslaatt skansekledning og sprikende spant stikkende opp paa begge sider, samt et mannskap som for det meste var baade skjeggete og faele, - minnet vi naa virkelig om et piratskip og et gjeng fullblods sjoeroevere som returnerte fra tokt!

Det hadde nok ogsaa gaatt gjetord om vaar dramatiske overfart, for oppbudet av journalister og fotografer var ganske overveldende...

Ektefeller med barn, kjaerester og andre naere familiemedlemmer var moett fram, og for disse ble det derfor stor gjensynsglede, - med kyss, klem og gledestaarer!

Med tanke paa hva som hadde hendt i Vesterisen aaret foer, var det den gangen i 1953, slett ikke saa selvsagt at man ville vende trygt tilbake fra en slik ekspedisjon, og den psykologiske paakjenningen for de paaroerende - som i spenning maatte sitte hjemme og vente, var ofte stoerre enn for de som strevde ute paa feltet... Saa gledestaarene var ekte nok, de...!

Etter aa ha faatt "Eskimo" fortoeyet, ble vi gitt landlov, med beskjed om aa vaere paa plass neste morgen, da kursen ville bli satt for Brandal, hvor fangsten skulle leveres.

Men foerst skulle skjegget tas, og man maatte selvfoelgelig ogsaa bevilge seg et godt, tiltrengt bad. Finklærne ble fiffet opp, og da en gjeng av oss senere passerte det velkjente Fuglefjellet i sentrum av Aalesund, fikk vi alle en underlig foelelse av at gatelegemet beveget seg i en slags boelgebevegelse, opp og ned, - opp og ned...! Kanskje ikke saa rart, for bare avbrutt av et kort besøk paa Sagaoeya, hadde vi vaert ute "paa boeljan den blaa" i ca. tre maaneder...

Neste morgen satte vi kurs for Brandal, et lite sted soer for Aalesund. Fangsten skulle saa vidt jeg husker, leveres hos Rieber, et gammelt, solid firma, som ville ta i mot "rubb og rake"!

Naa begynte en toeff jobb. Alle selskinnene, stort og smaatt, ble heist opp av rommet, og deretter fraktet inn paa anlegget, hvor de saa paa samlebaand ble matet inn i en maskin hvor de ble avspekket. Dette foregikk, tilsynelatende uten aa skade skinnet eller pelsen. Denne ble saa kontrollert og klassifisert av en ekspert, hvor ogsaa en representant for skuta overvaaket at alt gikk riktig for seg...

Vi hadde ogsaa en tank med spekk etter haandspekkingen i rom sjoe, og den lossingen var saerlig hard, da dette for det meste maatte foregaa manuelt.

Tre saltede isbjoernskinn, med hode og labb, som i dag kanskje pryder gulvet foran peisen til en eller annen skipsreder, ble ogsaa tatt hand om.

Under arbeidet den foerste dagen, kom der plutselig ned paa brygga spradende en hoey, brunbarket kar, i lys, elegant sommerdress. Det var veteranen Mindor Gudmundset som hadde skaffet en erfaren kar til aa delta i lossearbeidet for seg. For som nybakt pappa kunne han ikke vente med aa dra hjem og vaere sammen med kona og den lille! Vi hadde en koselig prat, foer vi takket for samvaeret. Det var siste gangen jeg saa denne staute karen, som jeg saerlig husker for hans faglige dyktighet og lune sinnelag...

Paa Mallorca, i 1986, ble jeg av en gammel selfanger fra Tingvoll fortalt, at desverre, Gudmundset'n er nok forlengst vandret bort...

I loepet av neste dag ilandfoerte vi resten av fangsten, og satte straks igang med aa klargjoere fangstredskapene, saa som hakkapiker, slagkroker, bandolaerer med staa og kniver, slipestein og

bambusstenger, div. tauverk, m.m. Alt ble grundig ettersett og plassert i et pakkhus, klart til bruk for neste sesong.

Lagringstanker og rom ble godt rengjort, og samme behandling fikk dekket og felleslugaren forut.

Men ellers var det ikke godt for oss å få gjort noe med de store skrogskadene som skuta hadde fått. Sannsynligvis endte det med at den måtte slipsettes...

Turen gikk nå tilbake til Aalesund, hvor avmoenstringen fant sted. Vi ble utbetalt forskudd på lott, og flere av oss ble også spurt om vi senere på sommeren ville mønstre på for å delta i haakjerringfiske utenfor Vest-Groenland, hvilket jeg personlig takket nei til. Selv om jeg så smått hadde begynt å venne meg til, ja faktisk like det spennende livet ombord i "Eskimo", hadde jeg forlenget bestemt meg for aldri mer å utfordre skjebnen til flere dyster oppe i isen. Men turen ble for meg en verdifull erfaring. Naar jeg senere i livet ble utsatt for tøffe tak, sammenlignet jeg alltid med hine harde dager i Arktis og Newfoundland, hvor man omgitt av skruis og isfjell, måtte kjempe mot kulde, storm og allslags uvær - og de fleste kalamiteter syntes da å blekne mot dette....

Med denne bakgrunnen lærte jeg også senere å verdsette og sette pris på den store fordelene det alltid innebærer, - det å kunne arbeide med fast grunn under føttene...

Vi tok nå farvel med hverandre, for så å dra hver til vårt. Litt vemodig var det å skilles, for etter å ha gjennomgått så mange harde strabaser sammen, følte vi alle et underlig felles-skap. Selv så mange år etter, er det litt leit å tenke på at jeg aldri så noen av disse karene igjen. Det kunne ha blitt et artig gjensyn....

Snart 47 år senere var det heller ikke så lett å rekonstruere turen vår i detalj, da jeg ikke har hatt et eneste notat å holde meg til. Men det føles i alle fall godt å ha lykkedes i å få satt noe ned på papiret, fra en periode og en kultur som snart er en saga blott... Godt er det også å vite at noen driftige ildsjeler, med avdoede Henrik Landmark i spissen, maktet å etablere et selfangstmuseum på Brandal. Et prisverdig tiltak som fortjener full oppslutning og støtte av såvel lokale som statlige autoriteter.

Selen er en stor konsumer av torsk. Om vi skal redde torskebestanden, blir det nok nødvendig med en kraftig reduksjon av selbestanden, både ved Newfoundland, Vesterisen og Oesterisen. Forhaapentlig vil det da enna være mulig å finne erstattere for hederskarer som skipper Maroe eller broedrene Brandal. Men det begynner å haste...

Willy og Albin!

Willy hadde minst to kjepphester i sjakk, Albnins motgambit og løperparet som han for øvrig kalte "Løvigparet" etter et av medlemmene våre som het Løvig. En typisk humor fra Willy som han hadde et knippe av slike til forskjellig anledninger. Det følgende parti er antagelig spilt på nettet men hvor og når vites ikke.

1   QUEEN'S gam. ALBIN COUNTER
gam.
Caz - Willy L.Olsen (Grieg)

1. d4 d5 2. c4 e5

3. dxe5 d4 4. Sf3 Sc6 5. g3 Lg4 6. Lg2 Dd7 7. O-O Le7 8. Sbd2 f6 9. exf6 Sxf6 10. Sb3 Td8 11. Lg5 O-O 12. Lxf6 Txf6 13. Sbd2 Df5 14. Sh4 Dh5 15. Ld5+ Kh8 16. f3 Lh3 17. Sg2 Lxg2 18. Kxg2 Th6 19. Th1 Dh3+ 20. Kf2 Lg5 21. f4 Lxf4 22. gxf4 De3+ 23. Ke1 Dxf4 24. Sf3 Sb4 25. Dc1 Sxd5 26. cxd5 De4 27. Dxc7 Te8 28. Dc4 Dxf3 29. Tf1 De3 30. Td1 Txe2 31. Td2 De4 32. Dc2 Dxd5 33. Kd1 h6 34. b3 Th1 35. Ke1 Txf1+ 36. Kxf1 Dh1+ 37. Kf2 Tf8+ 38. Kg3 Dg1+ 39. Kh4 Tf4+ 40. Kh3 Dg4+ 41. Kh2 Tf2+ 42. Kh1 Dg2# [0:1]